

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inerati do 30 petič vrt & Din 2, do 100 vrt & Din 2.50, od 100 do 300 vrt & Din 3, večji inerati petič vrt & Din 4. — Popust po dogovoru, inerati davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za tuzemstvo Din 25.— Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 6.
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska c., telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Položaj na španskih bojiščih nespremenjen:

Brezuspešni napor generala Franca

Vsa prizadevanja, da bi ustavil ofenzivni vladni čet, so ostala brezuspešna — Tudi na baskiški fronti se morajo frankovci umikati — Položaj obleganecv v univerzitetnem okraju je brezupen

Pariz, 16. aprila. r. Na španskih frontah v teku včerajšnjega dne ni bilo večjih dogodkov. General Franco je osredotočil svoje protinapade na univerzitetni okraj, da bi osvobodil tam zajete čete, vendar pa so bili vsi napadi odbiti z velikimi izgubami za frankovce. Na odseku pri Avili so vladne čete napredovale ter so zavzele Naval de Marches. Na aragonski fronti so vladne čete za več kilometrov prodrle dalje vzdolž aragonske ceste. Na odseku Penaroye in Fuente Ovejuna se borbe nadaljujejo. Vladne čete so prodrle na 1 km do Penaroye. Na guadalajarski fronti so frankovci zašli v čuden položaj. Oddelki vladnih čet so jim vzdolž ceste proti Huesci prišli v hrbet in jih začeli napadati od zadaj, tako da se morajo boriti sedaj na dve fronti, dočim so od zaledja skoraj popolnoma odrezani. Frankovci so morali zapustiti vse važnejše položaje in jih prepustiti vladnim četam. Hude borbe se razvijajo za posest hriba Siera Alcubiere, kjer so vladne čete znatno napredovale.

Na baskiški fronti pritisk frankovcev vedno bolj popušča. Baskiške čete so izvršile hud protinapad na odseku Urkiola—Dima ter so znatno napredovale. Letalstvo baskiške vojske je zadnjih 24 ur razvilo živahno delavnost in je hudo bombardiralo položaje frankovcev, ki so se začeli znova umikati. Izgleda, da je general Franco odtegnil s te fronte večje oddelke, da bi zaustavil prodiranje vladnih čet pri Madridu, kar pa se sedaj mačuje.

Seviljska radijska postaja je dva dni ne daje več tako obširnih poročil o dogodkih na frontah, kakor je poprej. Svoji je izdala kratko poročilo, v katerem naglašja, da je na severni in južni fronti znova zadela sneg ter da snežni zameti ovirajo vojaške operacije.

Ofenziva Baskov

BILBAO, 16. aprila. AA. Havas: Tukajšnji radio je objavil naslednje poročilo: Na fronti Guipuzcoe smo pri Lequitu pogнали v beg sovražne čete. Uporniki so imeli hude izgube. Nad Eibarjem so sovražna letala izvedla več izvidniških poletov. Naše topništvo je bombardiralo njihove postojanke. Pri Orredu se je nekoliko streljalo iz pušk. Na fronti pri Alavi je sovražnik pustil na bojišče štiri streljivke in mnogo pušk in nabojev. V odseku pri Burgosu ni bilo ničesar novega.

VITTORIA, 16. aprila. AA. Posebni Havasov dopisnik poroča, da so nacionalistične izvidnice včeraj že bile v Durangu. Mesto je prazno. Izvidnice so se nato vrstile v ozadje.

Borbe pri Fuenti Ovejuni

Andujar, 16. aprila. AA. Havas: Vladne čete se prodirajo pri Fuente Ovejuni in so zavzele Sierra Grano. Tako so obklopile popolnoma Fuente Ovejuno. Nacionalisti so se krčevito branili. Nacionalistično letalstvo je bombardiralo vladne postojanke pri Forcuri, Alopere in Andujaru. Med civilnim prebivalstvom je bilo mnogo žrtve.

Madrid, 16. aprila. AA. Havas: Svoji je bilo mirno, le ob 22. uri se je začel hud topniški ogenj pri vseučiliškem predmestju. Toda tudi ta bitka je trajala samo pol ure. Nacionalisti so zastojni poskušali zgraditi most čez Manzanares, da bi tako lahko vozili potrebščine nacionalistom, ki so obklojeni v vseučiliškem predmestju. Pri Becorihu in ob Jarami je bilo le malo borb.

Novi čl. državljanski zakonik

Standardno delo na polju izenačenja češkoslovaške zakonodaje

Praga, 16. aprila. br. Poslanska zbornica je začela včeraj razpravljati o novem državljanskem zakoniku. To je najobsežnejši zakon, kar jih je doslej obravnavala praška poslanska zbornica. Predlog zakona obsega 1.369 členov. 70 členov uvodnega zakona in obširno utemeljitev, tako da predstavlja nad 500 strani debelo knjigo. Razpravo je otvoril pravosodni minister dr. Derer, ki je v svojem ekspoziciji naglasil, da je to standardno delo unifikacije češkoslovaške zakonodaje, ki je velikega pomena ne samo za pravno področje, marveč tudi v splošnem nacionalnem pogledu. Češkoslovaška je imela doslej različne državljanske zakonike, v takozvanih zgodovinskih deželah zastarali avstrijski, v Slovinci, Slovaški, Podkarpatski Rusiji pa madžarski zakonik. Poleg izenačenja te zakonodaje je novi državljanski zakonik tudi prilagojen potrebam modernega življenja. saj je prejšnji zakonik izviral že iz l. 1811. Končno je s tem zakonom podano avtentično češko besedilo, ker so se dosednji zakoni nanašali na nenaseljeni na novo osvojeni madžarski besedilo. Izenačenje državljanskega zakonika bo najbolj vplovalo na trajno zblizanje vseh delov češkoslovaškega naroda. S tem bo čvrsto enotno češkoslovaške republike. Odgovarjajoče na razno politično kampanjo proti republiki je minister naglasil, da je Češkoslovaška dobila s tem zakonom pravnopopravno ustavo, ki ureja zapadno civilizirano gospodarstvo in ki nima prav nič skupnega z boljševizmom. Končno je v svojem ekspoziciji opozoril tudi na važnost tega zakona za vsakega posameznega državljana, saj mu jamči varnost od rojstva do smrti.

Pot v Bilbao svobodna

LONDON, 16. aprila. AA. Angleška vlada je prejela od svojega konzula v Bilbao poročilo, da pred pristaniščem ni min. Tudi v salivu ni min in je tako pot v Bilbao prosta. Obalno topništvo more tudi zaščititi

trgovske parnike, ki vozijo v Bilbao. Španske veleposlaništvo v Londonu je po razgovoru z baskovsko vlado zanjalo vesti, da bi bilo deset uporniških letal bombardiralo Bilbao in pristanišče v mestu, kjer bi bila poškodovana jadredelnica in tudi torpedovka »Luiz Diaz«, ki je v luki.

Morsko piratstvo generala Franca

Ugotovitve norveške in danske vlade — Z zaplenjenim blagom plačuje Franco dobave orožja in municije

KODANJ, 16. aprila. r. Norveška vlada je sklenila poslati v španske vode križarko »Olaf Trigwaton«, da zaščiti norveške trgovske ladje, ki so zadnje čase ponovno postale plen frankovcev. Oficijni »Arbeider Bladet« piše, da je bila vlada prisiljena k temu ne samo zaradi varnosti norveške pomorske trgovine, marveč tudi zaradi tega, ker so velike angleške zavarovalnice odklonile nadaljevanje zavarovanje norveških trgovskih ladij, če niso vojaško dovoljno zaščitene. Razen tega pa je bila norveška vlada prisiljena poslati v španske vode vojne ladje, ker je začel general Franco izvajati okrog Španije pravo morsko razbojništvo. Njegove ladje napadajo vse one tuje parnike, ki jih ne spremljajo vojne ladje. V teku zadnjih treh tednov je dal general Franco na ta način zapleniti 30 norveških in 17 danskih trgovskih ladij. Ladje so odvlekli v maroške luke, kjer so morale izkrcati svoj tovor, nakar so jih izpustili. Po poročilih

kapitanov norveških in danskih ladij so zaplenjeni tovar v luki Ceuti takoj natovarili na nemške parnike. Francove ladje so sistematično lovile v gibraltarski ožini norveške in skandinavske ladje ter jih prisilile, da so pristale v maroški luki, kjer so že pripravljene nemške ladje prevzemale tovor. Ni več nobenega dvoma, da gre pri tem za čisto navadno morsko piratstvo, ker general Franco na ta način z zaplenjenimi ali prav za prav naropanim tovarom plačuje del svojih obveznosti napram nemški vladi za dobavljenorožje in municije.

Po poročilih iz Stockholma je tudi švedska vlada odredila, da odrine v španske vode križarko »Gölland« z več vojnimi letali, da zaščiti švedske trgovske ladje. O Francovem piratstvu pa bo moral razpravljati ne samo londonski odbor, marveč tudi Društvo narodov, na katerega se bodo prizadele države pritožile.

Slabi izgledi posredovalne akcije

Vsi se boje, da ne bi posredovanje velesil pretvorilo Španijo v drugo Abesinijo

Pariz, 16. aprila. AA. Listi obravnavajo danes zelo obširno probleme, ki so v zvezi s špansko državljansko vojno. »Petit Journal« objavlja članek, v katerem se vprašuje, ali bi posredovanje v španski državljanski vojni imelo izgled na uspeh. Članek meni, da bi se velesile pri tem posredovanju same še bolj skregale med seboj. To bi bila pa zelo slaba usluga za mir.

Neki levčarski list piše, da se ne boji besede »posredovanje«, ampak vsebine, ki se za to besedo skriva.

Desničarski »Jour« se je obrnil do zastopnikov španskih desničarjev v Parizu in jih vprašal, če je Churchillov predlog sprejemljiv v Burgosu in Salamanci. Po mnenju teh krogov pa je sedaj položaj takšen, da bo predlog za posredovanje da nes hitreje odbiti kot pa kdaj poprej. Ali

Mussolini obišče Hitlerja

PARIZ, 16. aprila. o. »Matine« poroča, da se bo Mussolini takoj po svojem sestanku z avstrijskim kancelarjem dr. Schuschniggom v Benetkah 22. t. m. z letalom odpravil v München in od tam z avtomobilom v Berchtesgaden, kjer se bo sestal s Hitlerjem.

Demanti o ostavki dveh čl. ministrov

Praga, 16. aprila. g. V poslanski zbornici so bile danes razširjene govorice, da nameravata poljedelski minister Zadina in trgovski minister Najman odstopiti. To svojo namero sta baše izrazila pri razpravi o podaljšanju carine prostega uvoza živalske masti iz držav Male antante. Po informacijah, ki jih je dobila »Prager Presse« iz vodilnih krogov vladne koalicije za doleden čas ni nobenega vzroka za odstop teh ministrov. Čeprav obstaja gotova nesoglasja

200 hiš pogorelo

BUKAREŠTA, 16. aprila. AA. Havas: V besarabskem mestu Compano je nastal požar v tamkajšnjem skladišču bencina. Požar se je naglo širil in vpepelil 200 hiš. Požar se je širil tako hitro zaradi vetra in pomanjkanja vode. Do snoči požar še ni bil pogasjen.

Grof Bethlen o madžarski pomiki

Pobornik madžarskega revizionizma se ne more sprijazniti z novim položajem v Podunavju

Budimpešta, 16. aprila. b. V zunanje-politični promocijski debati je včeraj govoril tudi bivši ministrski predsednik grof Bethlen, ki se je popolnoma solidarniziral z vladno gledi vodstva zunanje politike. Pozornost na je zbudila izjava, da je grof Bethlen prijateljski odnos z Nemčijo v naprej mogoča se na osnovi striktnega spoštovanja madžarskih nacionalnih ciljev ter strogega neumešavanja v notranje zadeve Madžarske. S tem je tudi grof Bethlen obsodil nekatere desničarske ekstremne poskuse na Madžarskem. Nato se je Bethlen dotaknil tudi vprašanja madžarskih manjšin v Rumuniji ter je govoril v tej zvezi o njih težkem položaju. Ako se po potu direktnih

pogajanj z Bukarešto ne bo doseglo zboljšanje tega položaja, potem bo treba s petiolami spet obrniti pozornost Društva narodov na postopanje z madžarskimi sorojaki in Rumuniji. Bethlenova izjava je so presenetila zaradi tega, ker je grof Bethlen komaj pred dobrim mesecem napisal v nekem budimpeštanskem listu članek, v katerem se zavzema za zblizanje med Madžarsko in Rumunijo, češ, da bi zblizanja med obema državama ne smel motiti madžarski revizionizem, ki je sicer absolutna pravica madžarske vlade, »ki pa nikakor ni dolžnost, ki bi se morala izpolnjevati brez posledica.«

Zveza demokracije v Belgiji

BRUSELJ, 16. aprila. AA. Havas: Belgijska komunistična stranka je snoči objavila razglas, v katerem pravi, da sedaj v Belgiji niso ugodne razmere za ustanovitev ljudske fronte. Ustanoviti se mora zdaj »Zveza demokracije«, ki se bo borila proti fašizmu. Nato se v razglasu izraža zahvala kardinalu primasu, ki se je pri zadnjih nedeljskih volitvah postavil na stran demokracije proti rektistom. Nato se v razglasu še govori, kako naj ta zveza demokracije dela. Kakor je že znano, so krščanski demokrati in zveza krščanskega delavstva že poprej odbili predlog, da bi sodelovali s komunisti.

Priprave za 1. maj v Franciji

PARIZ, 16. aprila. AA. Havas: Voditelj Glavne delavske zveze je imel včeraj doig sestanke s predsednikom vlade v navzočnosti notranjega ministra. Govorilo se je o delavskih proslavah 1. maja. Pariške manifestacije bodo prenašale radijske postaje. Vlada je odobrila ta načrt.

Mednarodna avtomobilska dirka v Havas

LONDON, 16. aprila. AA. Havas: Francoski avtoklub bo o priliki svetovne mednarodne razstave v Parizu priredil zvezdno tekmovanje v Pariz z vseh strani Evrope.

Odstop Baldwina

LONDON, 16. aprila. AA. Na bankeu trgovskih zbornice je snoči trgovski minister Runciman izjavil, da bo Baldwin takoj po kronanju odstopil. Baldwin je zelo utrujen. Na svojem mestu je bil dalj kot pa katerikoli njegov predhodnik. Menijo, da Runciman ne bo finančni minister namesto Neville Chamberlaina, ki postane predsednik vlade. Finančni minister bo najbrž sir John Simon.

Pomanjkanje mleka v Nemčiji

Berlin, 16. aprila. br. Ker v Nemčijo zelo primanjkuje mleka, je nemška vlada sklenila pospeševati produkcijo mleka na ta način, da bo vsem siromasnejšim krogom, zlasti na deželi, omogočila nabavo koz. V to svrsto je določenih več milijonov mark in bodo nabavili mlade koze v Švici in Jugoslaviji.

Čitajte in širite »Slovenski Narod«!

Borzna poročila.

INOZEMSKA BORZE
Curih, 16. aprila. Beograd 10.— Pariz 19.56 London 21.52 New York 438.50 Bruselj 73.875 Milan 23.10 Amsterdam 240.10 Berlin 176.25 Dunaj 80.80 — 81.80 Praga 15.32 Varšava 83.15 Bukarešta 3.25

Politični obzornik

Po križevem potu zadoščenje

Gotovim ljudem je silno napoti župan občine Stražišče pri Kranju Anton Kržnar. Lani 10. marca je bil župan Kržnar odstavljen, češ »da si je prisvojil občinski denar«. Kržnar se je pritožil na upravno sodišče v Celju proti tej razrešitvi, ki je pritožbi ugodilo in razrešitveni odlok banke uprave razveljavilo. Pri občinskih volitvah dne 25. oktobra 1936. je bil Anton Kržnar ponovno izvoljen za župana, toda že par dni kasneje je bil vnovič odstavljen z isto utemeljitvijo, kakor prvič, in dopolnilom, da je »uporabljal kot dokazilne listine lažne pobornice.« Istočasno je bil župan ovdan zaradi teh očitanih mu dejanj državnemu tožilstvu. Sodišče je uvedlo kazensko preiskavo, ki je dognala popolno nedolžnost županovo. Kazensko postopanje je bilo seveda nato ustavljeno. Župan Kržnar se je kajpak tudi proti drugi odstavitvi pritožil na upravno sodišče v Celju, ki je o tej pritožbi razpravljalo v svoji seji dne 27. marca t. l. in razsodilo:

»Pritožitelj ni zakrivil kaznivih dejanj in torej tudi ne nečestnega dejanja, zato razrešitveni razlog ni podan. Z ozirom na to je upravno sodišče pritožbi ugodilo in izpodbijano odločbo radi nezakonitosti razveljavilo.«

V utemeljitvi svoje sodbje izjava sodišče: Uradna revizija o gospodarstvu občine Stražišče, ki se je izvršila od 28. januarja do 6. februarja 1936, je ugotovila v občinski blagajni primanjkljaj v znesku 21.918 Din. obenem pa tudi dognala, da si je ta denar protipravno prisvojil bivši občinski tajnik Gregor Bajželj. Župan Kržnar je po reviziji ta primanjkljaj poravnal iz svojega žepa, iz česar pa ne sledi, da bi on odgovarjal za kaznivo dejanje občinskega tajnika Bajželja. Uradnik banke uprave Franjo Gorkič, ki je izvršil revizijo, je izpovedal, da je župan Kržnar opetovano prosil banko upravo naj pošlje svojega revizorja na občino, ker ni mogel sam ugotoviti pravega stanja občinske blagajne in je sumil, da poslovanje tajnika Bajželja ni povsem v redu. Glede pobornic, ki jih je revizijsko poročilo označilo za ponarejene, je sodišče smatralo za dokazano, da gre tu za pomoč bivšega obč. tajnika Bajželja. — S tem je dobil župan Anton Kržnar za vse prizadevanje mu krivice sijajno zadoščenje: po dveh odstavitvah, ki nista bili v skladu z zakonom, pride zopet na mesto, kamor ga je postavilo zaupanje njegovih soobčanov! S težkim trdom si je izvojeval zadoščenje za klevete.

Hrvatje na Kosovem

Nedeljski »Slovenec« je v svojem opisu katoliškega dušebrižništva v Južni Srbiji napravil imenitno odkritje. Cesar doslej ni sam Cvilj ni vedel, to je strmečemu svetu razodel »Slovenec« dopisnik: V občini Janjevo na Kosovem bivajo Hrvatje. Nikakor ni izključeno, da bi se tam ne dala ustanoviti hrvaška naselbina, toda ravno Janjevo ni hrvaškega, marveč nemško-saškega izvora. Prebivalci so davno posrbljeni potomci onih saških rudarjev, ki so jih Nemanjići klicali v deželo, da se jih razvilo rudarstvo. Ti Sasi so bili kristjani latinskega obreda in ker se jih reformacija ni dotaknila, so ostali pri latinskem obredu; danes se štejejo za katolike, s čimer seveda ni rečeno, da bi bili Hrvatje. Pri »Slovencu« ne vedo, da imamo v zetski banovini tudi katoliške Srbe, zato so na temelju pripadnosti k rimski cerkvi dodelili Hrvatom kosovski Janjeve.

Jugoslovenski nacionalisti

Narodni poslanec Dušan Ivančević je napisal za »Jugoslovenske Novine« članek, iz katerega posnemamo te-le odstavke: Jugoslovenski nacionalisti so odločno za državno in narodno edinstvo. Oni so za jugoslovensko nacionalno demokracijo, za enotno Jugoslavijo z najširšimi banovinskimi samoupravami, za najpopolnejšo enakost in ravnopravnost vseh delov našega naroda. Nasprotniki pa obdolžujejo nacionaliste, da so oni za kruti centralizem, da so za fašizem, da so za diktaturo in za utoplenje Hrvatov v neko integralno jugoslovenstvo. Obdolžujejo jih krutega centralizma oni, ki izjavljajo sum, da so za toliko in tako federacijo, ki bi pomenjala razkroj in razpad Jugoslavije. Obdolžujejo jih fašizma oni, ki se objemajo in poljubljajo s fašisti, ali oni, ki dejansko izjavljajo fašizem na terenu, kjer so močni in kjer imajo oblast v rokah. Napadajo jih radi utoplenja »streh narodov« v čisto jugoslovenstvo oni, ki bi najraje pretopili Hrvatje v Srbe in narobe...

Vremensko poročilo

Dom na Komni: jasno, solnčno snega ca 4 m, snežne razmere zelo ugodne
Koča pri Trizl: jesterih: jasno, solnčno, sever, snega 350 cm, idealna spomladanska smuka.
Stančeva koč: jasno, solnat sneg.
Ratoče—Planica: jasno, snega preko 1 m, osorenjen.
Erjavčeva koč na Vrha: jasno, snega 120 cm, fien.
Dom na Kravos: Na 1 m snega podlage zapadlo 20 cm jasnega snega.

VESELA FILMSKA KOMEDIJA, POLNA PRISTNEGA HUMORJA
V GLAVNI VLOGI HEINZ RUHMANN KOT

JUNAK DNEVA

Premiera v soboto 17. t. m.

Gina Falkenberg, Gustav
Waldau, H. Junkermann
Divne priredbe scene.

v kinu SLOGI

Ob uhelj zaradi politike

Pristaš filozofije zob za zob pred sodiščem — Razlika med vinjenostjo in pijanostjo

Ljubljana, 16. aprila. Priznam, da sem ga sunil z nožem, se je zagovarjal Anton Erlih, tesarski pomočnik iz okolice Kranja. Gospod sodnik, ali bi vi ne udarili nazaj, ako bi vas kdo udaril? Res je, da sem bil nekoliko vinjen, toda Lojze me je prvi napadel. Prijel me je za vrat, jaz sem pa vzel nož iz žepa in zamahnil. Brez povoda se nisem nikoli nikogar udaril.

Anton Erlih je torej pristaš filozofije zob za zob, ki je filozofija politikov. Na koncu se je tudi izkazalo, da je Lojze bil ob uhelj zaradi politike. Lojze in Anton sta sicer verila prijatelja, v kolikor imata pa tudi svoje politično prepričanje, sta si sovražnika. Lojze je kot priča povedal, da se ni Antona niti dotaknil. Nenadoma ga je Anton napadel z nožem in mu prerezal levi uhelj. Rano je zdravnik zašil, pa se je začela gnoliti, 3 tedne se je moral zdraviti. To je še sreča, je rekel, da sem bil brez posla, in nisem imel škode z izgubo zaslužka. Anton je naposled priznal, da je zamahnil z nožem v vinjenosti samo zaradi politike. Državni tožilec je predlagal strogo kazen, ker je bilo Lojzotovo življenje po zdravniškem mnenju v nevarnosti; rana, ki se je gnolila, je bila v bližini glavne žile. Ker je bil Anton že kaznovan in ker je kar na lepem ohladil svoje politično sovraštvo z nožem, mu je senat prisodil pol leta strogega zapora. Kazen je Anton sprejel. Kaj bi se pritoževal, je menil, mogoče bi dobil s prizivom še več. Dovolilo so mu pa odlog kazni za 3 mesece, ker se mu ravno zdaj obeta kot tesarskemu pomočniku zaslužek. Po treh mesecih bo pa prosil apeliacijo, da mu podaljša odlog še za 3 mesece, tako da bo sedel ravno čez zimo, ko je za Antona mrtva sezona.

VINJEN JE BIL, PIJAN PA NE

Vinjenost in pijanost sta olajšini okolnosti po naših zakonih, kar dobro vedo vsi obtoženci, ki pridejo pred sodnike zaradi deliktov, storjenih v okajenosti po obisku gostin in vinotočev. V tem pogledu je naš kazenski zakonik res preveč moderen. Ako bi določali, da je vinjenost težka obremenilna okolnost, kakor na primer predkaznovanost in naklep, bi nemara le padlo število zločinov, izvršenih v pijanosti. Obenem bi morali poostrižiti kazni, ki jih zakon že zdaj določa za gostilničarje, ki prodajajo alkohol že vinjenim gostom.

Ker je pijanost olajšila okolnost, trde ubijalci, tatovi in sleparji, da so se pregrešili proti zakonu v pijanosti. V ovadbah

oročnikov in policije pa navadno noben pijanec ni pijan, temveč samo vinjen. Pijanost je namreč večja olajšila okolnost kakor vinjenost.

Tudi mesarski pomočnik Bajtar Franc je trdil, da je bil pijan, ko je nekemu gostu pred meseci odnesel v kavarni Leon novo suknjo. V pijanosti se ga je tedaj prijel tudi že zelo zdelan ženski dežnik, ki je kot corpus delicti ležal na mizi pred sodniki. Lastnice doslej še niso mogli najti. Bajtar je popilval po ljubljanskih gostilnah in nazadnje ga je zaneslo še v Kolodvorsko ulico. Kavarno je zapustil s tujo suknjo in tujim dežnikom. Stražniku se je zdel sumljiv in je Bajtara ustavil, Bajtar se je upiral. Na udarce s pendrekom je odgovarjal s pestjo. S pomočjo drugega stražnika so Bajtara ukrotili in ga odvedli na stražnico.

Bajtarju smo kar verjeli, da je suknjo vzel po pomoti v pijanosti in da je stražnik kriv, da se mu je pri aretaciji s silo upiral. Tako prepričevalno in vljudno je govoril pred sodniki in tako dober vtis je naredil. Presenetil nas je pa Bajtarjev kazenski list, v katerem je zapisano, da je bil možakar kaznovan že na 5 let robije zaradi umora. Odsedel je pa samo polovico kazni, ker se je v kaznilnici vzorno vedel. Senat je sklenil, da je treba zaslišati še stražnika, ki je Bajtara aretirat. Stražnik leži v bolnišnici in zaradi tega se ni mogel odzvati vabilu, da bi bil zaslišan kot priča.

BRANILCI IN POROČEVALCI

V procesu proti Juriju Klemencu se je obtoževanec branil v svojem zaključnem govoru najprej obregel ob časopisne poročevalce, češ, da so po krivici prikazivali po prvi razpravi Jurija Klemenca kot zločinca. »Slovenski dom« in »Slovenec« o tem procesu nista poročala. Mi smo poročali objektivno o tem, kar je napravila obtožnica Juriju Klemencu in o tem, kar so izjavile priče za Klemenco ali proti njemu. Ako so bile priče, ki so Klemenco obremenjevale, številnejše kakor priče, ki so ga razbremenjevale, ni to bila krivda poročevalcev. Sodniki pri odločitvi o krivdi ali nedolžnosti tudi ne upoštevajo javnega mnenja, temveč sodijo po dokaznem materialu. Ne upoštevajo tudi obtožnega zagovora, ker se vsak obtoženeč lahko zagovarja, kakor ve in zna in tudi lahko laže, ter končno ne upoštevajo čustvenih zagovorov branilcev, ki so bili uspešni v časih, ko so porotniki odločevali o krivdi ali nekrivdi.

— Izid volitev nameštenskih zaupnikov. Pri nedeljskih volitvah nameštenskih zaupnikov v Trbovljah so zabeležili sledeči rezultati: volilnih upravičencev je bilo 142, od tega se je volitev udeležilo 129 volitev, t. j. 89%. Iz tega se vidi, da je bila udeležba zelo velika, kar kaže, da je rudarsko nameštvenstvo članstvo zavedno. Od 129 oddanih glasov je bil eden neveljaven. Za listo Rudarskih rudniških nameštencev in Zveze rudarskih, plavarskih in tehničnih nameštencev, ki sta nastopili z enotno listo, je glasovalo 86 nameštencev, dočim je za listo Združenih zasebnih in trgovskih nameštencev za Slovenijo podružnico v Trbovljah oddalo glasove 42 nameštencev, večina predelavcev, ki so si pridobili čele v marcu svojih nameštencev. V cementsarni je bilo 11 volilnih upravičencev, volilo pa jih je 9 in sicer za listo DRN 8 nameštencev, za listo Združenih trg. in zasebnih nam. pa 1 nameštencev. Za rudniški konzum pa je bila vložena samo ena lista s kandidatom g. Cukjati Francem in Lj. čar Tomelom. Izvoljeni so torej bili z liste DRN in Rudarskih, plavarskih in tehničnih nameštencev g. Boško Martin, Azher Edvard in Volkanšek Franc, z druge liste pa g. Drnovšek Franc in Jordan Avgust, nameštenci pa so: s prve liste g. Janežič Ivan, Skobe Adolf in Genelli Rudolf, z druge liste pa g. Kadunc Alojz in Persoglio Rudolf. Prva lista ima torej 5, druga pa 2 zaupnika.

— Stavbna sezona. Pri gostilni Majer na Vodah je pričel graditi hišo tukajšnji krojaški mojster g. Anton Skoberne. Verjetno je, da bo letošnja stavbna sezona ugodnejša kakor je bila lanska.

— Prepoved trgovanja plininskega cvetja. Sresko načelstvo v Laškem s posebnim razglasom opozarja prebivalstvo na prepoved trgovanja ruvanja, prodajanja, ponujanja in izvažanja rastlin in cvetlic, ki rastejo v planinskih krajih, med katero cvetje spada tudi Blagajev in dišeči volčin, avrikel in enejan, ki rastejo tudi v tuk. okoliših.

SPORT

Nedeljski sport v Trbovljah

Nedeljska finalna tekma za naslov prvaka LNP med celjskim SK Celjem in tukajšnjim SK Amaterjem je bila prava sportna senzacija za Trbovlje. Trboveljčani so videli že mnogo zanimivih tekem domačih pa tudi izventrboveljskih klubov, toda za nobeno tekmo doslej še ni vladalo toliko zanimanja kakor za spopad med Celjani in Trboveljčani za prvenstvo LNP. Oba kluba sta si nevarna nasprotnika, zlasti pa so tukajšnji prijatelji Celjanov napovedali že ves teden Amaterem hud poraz, ko so videli s kako lahkoto so preteklo nedeljo odpravili sicer žilave in odporne Mariborčane. Celjani so v resnici pričakovali, da bo obračun z rudarskim Amaterjem lahak in so se že čutili kot zmagovalce. Toda naši Amaterci so jim temeljito prekrizali račune pa tudi vsem onim ki so prorokovali Amaterju poraz. Tekma se je začela točno ob 15.30, ko je SK Celje otvoril tekmo ter hotel pretti v napad, toda kot nato je Amater prevzel vodstvo ter že v 1. minuti dosegel razmerje 1:0 v svojo korist. Ohrabren naš hitrim uspehom dikтира Amater oster tempo, ki mu Celje komaj sledi. Amater je izredno lepo kombiniral ter oddajal žogo z občudovanja vredno spretnostjo in tehniko, tako da so Celjani zaostali kar za cel razred. Amaterci so igrali pošteno in tako ostali v stalni premoči do konca 1. polčasa. Po odmoru je prevzel vodstvo takoj zopet Amater, ki je vztrajno ogrožal svetilnik Celjanov, vendar se do 20. minute II. polčasa v prvem polčasu postavil rezultat ni mogel ne z ene ne z druge strani spreminiti. Šele v 20. minuti drugega polčasa zviša Amater rezultat na 2:0, nakar znova dikтира hitrejši tempo, kar je Celjane tako zbegalo, da so v 30. minuti podlegli z rezultatom 3:0 in s tem zaključili svoj poraz. Amater je igral lepo, pa tudi gledalci so bili dokaj disciplinirani, kar je pripisati dobri rediteljski službi.

bi, ki jo je organiziral Amater. Pohvaliti pa je treba tudi objektivnost sodnika g. Vrhnovnika, ki je sodil sicer strogo, toda pravično.

Gledališki oder v Ptuju

Ptuj, 15. aprila. Opereta »Hmeljska princesa« na ptujskem gledališkem oderu je bila uprizorjena v tork teden po naraščajočih Sokolovih. O vsehni te domače opere, katere dejanje se godi v večjem kraju Savinjske doline, je javnosti gotovo še malo znano. Kratka vsebina je ta-le: Bogato »Hmeljsko« princeso s snubijo trije hmeljski judje Khon, Izak in Salobir, katerim diši lepo premoženje princese Darinke. Vsi trije se napotijo v Savinjsko dolino v hmeljski dvor, kjer snubijo princeso. Branko, ki je bil vzgojitelj na grajski, je zaljubljen v princeso in je v posvetilo njej spisal opereto »Hmeljska princesa«. Tudi princesa se zaljubi v njega, dokler ne pride med njima do nesporazumljenja, ki ga je zanesel Koman, grajski upravljatelj in Darinkin stric. Čuteč se prevarano v ljubezni, si je Darinka izbrala enega izmed treh judov. Nenadoma pa prinese Koman vest, da je cena hmelju grozovito padla in da je princesa postala beratica. Vsi trije judje se odstranijo ter pustijo princeso, ki je postala beratica, na cedilu. Ta vest pa je bila samo izmišljena po Komano, ki je hotel preizkusiti srce Darinke, ter tudi pojasnil, kako je prišlo med Brankom in princeso do nesporazuma. Darinka in Branko se nato znajdejo v presrečnem objemu in njuna ljubezen je nerazdružljiva.

Celotna igra je bila, kolikor pač moramo priznati poštenost naših naraščajočnikov, zelo dobra. Tudi glasbene točke so bile zelo dobre. Boljše bi seveda učinkovito godba na pihala, kakor pa na lok. Scenerija je bila okusno in skrbno pripravljena. Pevske točke so zelo ugajale in so morali igralci več prizorov ponoviti. Tudi baletne točke so bile zelo posrečene. V igri so se posebno odlikovali Darinka s. Kovač, Koman br. Kostonjavec, Branko br. Vizjak. Prav posebno pa se je odlikoval tri hmeljskih judov, ki so jih podali br. Vodnik, Tary in Lipič. Naraščajoč moramo iskreno čestitati na njihovem lepem uspehu, saj so oni bili prvi, ki so se upali nastopiti z glasbeno predstavo in naj jim bo izredno dober obisk. — Gledališče je bilo do zadnjega prostora razprodano, v vzpodbudo za nadaljnje take uprizoritve. Zeli so prav vsi obilne zahvale ob občinstva, zlasti izborni trio. S. Kovač je prejel lep šopek. Navzoč je bil tudi avtor igre br. Gobeč Radovan, učitelj iz Celja, ki je bil z velikim aplavzom občinstva nagrajen za svoje delo. Dobil je tudi lep šopek cvetlic. Ptužani smo bili prav zadovoljni s prireditvijo in hmo naraščajočnikom iz srca hvaležni, če nam prirede še kako tako duhovito operetko.

Iz Trbovelj

— Izid volitev nameštenskih zaupnikov. Pri nedeljskih volitvah nameštenskih zaupnikov v Trbovljah so zabeležili sledeči rezultati: volilnih upravičencev je bilo 142, od tega se je volitev udeležilo 129 volitev, t. j. 89%. Iz tega se vidi, da je bila udeležba zelo velika, kar kaže, da je rudarsko nameštvenstvo članstvo zavedno. Od 129 oddanih glasov je bil eden neveljaven. Za listo Rudarskih rudniških nameštencev in Zveze rudarskih, plavarskih in tehničnih nameštencev, ki sta nastopili z enotno listo, je glasovalo 86 nameštencev, dočim je za listo Združenih zasebnih in trgovskih nameštencev za Slovenijo podružnico v Trbovljah oddalo glasove 42 nameštencev, večina predelavcev, ki so si pridobili čele v marcu svojih nameštencev. V cementsarni je bilo 11 volilnih upravičencev, volilo pa jih je 9 in sicer za listo DRN 8 nameštencev, za listo Združenih trg. in zasebnih nam. pa 1 nameštencev. Za rudniški konzum pa je bila vložena samo ena lista s kandidatom g. Cukjati Francem in Lj. čar Tomelom. Izvoljeni so torej bili z liste DRN in Rudarskih, plavarskih in tehničnih nameštencev g. Boško Martin, Azher Edvard in Volkanšek Franc, z druge liste pa g. Drnovšek Franc in Jordan Avgust, nameštenci pa so: s prve liste g. Janežič Ivan, Skobe Adolf in Genelli Rudolf, z druge liste pa g. Kadunc Alojz in Persoglio Rudolf. Prva lista ima torej 5, druga pa 2 zaupnika.

— Stavbna sezona. Pri gostilni Majer na Vodah je pričel graditi hišo tukajšnji krojaški mojster g. Anton Skoberne. Verjetno je, da bo letošnja stavbna sezona ugodnejša kakor je bila lanska.

— Prepoved trgovanja plininskega cvetja. Sresko načelstvo v Laškem s posebnim razglasom opozarja prebivalstvo na prepoved trgovanja ruvanja, prodajanja, ponujanja in izvažanja rastlin in cvetlic, ki rastejo v planinskih krajih, med katero cvetje spada tudi Blagajev in dišeči volčin, avrikel in enejan, ki rastejo tudi v tuk. okoliših.

Iz Celja

— c. Tolmač za nemški in francoski jezik. Apelacijsko sodišče v Ljubljani je imenovalo g. prof. Staneta Meliharja za Celju za tolmača za nemški in francoski jezik pri okrožnem sodišču v Celju.

— c. Celje: železnica. V nedeljo 18. t. m. ob 15.30 se bo pričela na Glaziji finalna tekma med SK Celjem in SK Železnice v Celju. Tekma bo gotovo zelo živahna in zanimiva.

— c. v celjski bolnici je umrla v četrtek 26letna žena mestnega delavca Marija Razbojškova iz Celja, na Zg. Hudinji pa je umrl v sredo 61letni cinkarniški upokojenec Franc Polnar.

— c. Arve nesreč. Ko je 27letni splovav Ivan Senica iz Meliš pri Bočni odrinil v tork s splavom od brega, ga je zgrabila žica, na kateri je bil splav pritrjen, in mu odtrgala desni mezinček. Istega dne se je povzpel 65letni organist Josip Srebrne iz Cadrana pri Opčinici na drevo, ki ga je začel obsekovati. Nenadoma se je oholila veja, na kateri je stal. Srebrne je padel šest metrov globoko ter si zlomil obe roki in se poškodoval tudi po obrazu. V sredo se je 37letni delavec Franc Kolšek iz Celja pri delu z nožem vrezal v levo zapestje in si prerezal kite. V Njivčah pri Radečah je padla v tork Sletna strojni-

kova hčerka Jani Novakova s skale in si zlomila nogo. Ponesrečenci se zdravijo v celjski bolnici.

— c. Mestno poglavarstvo v Celju opozarja hišne posestnike in lastnike motornih vozil, da so 1. t. m. zapadli v plačilo: 5% najemninški dinar in 2% kanalnska pristojbina za proračunsko razdobje od 1. IV. 1937 do 30. VI. 1937. Vodarina in števalna za proračunsko razdobje od 1. I. 1937 do 31. III. 1937 ter prvi obrok davčnine na motorna vozila. Stranke se pozivajo, da plačajo zapadle obroke pri mestni blagajni celjskega zastojstva do 10. maja. Po preteku tega roka se bodo računalne zbirnice 6% zamudne obresti. Plačila, ki bodo po preteku 6 tednov od dneva dospelosti začela, se bodo izterjala z izvršbo.

Iz Maribora

— c. Epidemija tifusa. Prebivalstvo v Črni je zelo vznemirjeno. V kraju se je pojavil tifus in je obolelo že več oseb, ki so jih prepeljali v bolnico. Boje se, da se bo bolezen razširila v epidemijo. Tifus se je pojavil med tamkajšnjimi cigani.

— c. Mesarykova proslava. Tukajšnja JO liga priredi v zvezi z obnim zborom svečano proslavo v čast prvega predsednika bratske češkoslovaške republike T. G. Masaryka. V okviru proslave bosta govorila prof. dr. Dolar in dr. Senjor. Sodeloval bo tudi pevski zbor Glasbene Matice.

— c. Ustrelil se je v Radčelu pri Hočah 23letni posestniški sin Ivan Plečko. Ko so zjutraj prišli njegovi svoji iz hiše, so našli mladenčca pred pragom mrtvega. Plečko bi moral te dni k vojakom.

— c. Tihotapčeva smola. Na kolodvoru na Pragerskem je postal orožnik pozoren, ko je videl nekega možaka, ki je skočil z vozečega tovornega vlaka. Začel je begunca zasledovati, toda pobegnil mu je v noč. Med begom je neznanec odrgel velik zavoj raznega tihotapskega blaga.

— c. Revi ukradli vse prihranke. Neznani tat je stalnil te dni skrivališče, kamor je dala Sletna vdova Elizabeta Petrovič iz Taborske ulice vse svoje prihranke v znesku 1200 dinarjev in dve vložni knjižici. Mestne hranilnice v Mariboru. Policija se prav posebno trudi, da izsledí storilca, ki je spravil revo ob težko prihranjeni denar.

— c. Pohrežki morilec Karl Stern. Ivan Kolar in Franc Belak, ki so preteklo poletje umorili finančnega preglednika Strajnskega in ga oropali, bodo kmalu sojeni. Obtožnica proti njim je že spisana. Za razpravo vlada izredno zanimanje.

— c. Prihodnji četrtek nastopi v gledališču priznani trio F. Brandlove. Spored bo nov in izbran ter bo nudil prvovrstni umetniški užitek.

— c. Obesil se je iz neznanega vzroka 21letni prestenski sin Josip Pukl iz Penice. Ko so ga našli, je bila vsaka pomoč brez uspeha.

— c. Umazano število raziskujejo orožniki v Koških. Neka mladenka je prijavila, da je postala žrtev pohote lastnega očeta. Dogodek obsoja vsa javnost in oblasti se trudijo, da ugotovijo, če prijava odgovarja resnici, ker kaj takega skoraj ni mogoče verjeti.

— c. Kolesarja z nožem pobili na tla. Ko se je v tork vračal 30letni posestnikov sin Adolf Luvick skozi Pragersko na kolesu v Poljskavo, ga je na samohi poli napadla tolpa neznanih mladenčev in ga z noži pobila na tla. Nekdo ga je zabolil v prsi. Po dejanju so se napadalcu razbežali, svojo žrtev pa pustili sredi ceste v krvi. Ko so kravačega kolesarja našli ljudje, so takoj poklicali zdravnika, ki je odredil prevoz v mariborsko bolnišnico. Poškodovančev stanje je zelo nevarno. Orožniki poizvedujejo za napadalce.

Iz Litije

— c. Pevsko društvo »Zvon« v Smartnem pri Litiji je zopet zbralo svoje moči in priredi v nedeljo dne 18. aprila t. l. ob 15. koncert pod vodstvom svojega pevovodje nadučitelja g. M. Kovarčiča. Na sporedu so moški in mešani zbori ter samospeli. Zastopani so s svojimi skladbami priljubljeni naš skladatelji. Gotovo bo ta lepa pevška prireditev pravičala v Litajsko Smartno v nedeljo popoldne vse prijatelje lepe pesmi v Zasavju!

— c. Prva zmaga SK Litije. Naša nogometna enajstovica je odigrala v tej sezoni že pet tekem. V prvih štirih so zmagali gostje, v nedeljo pa so izšli iz igre kot zmagovalci člani domačega kluba. V gosteh smo imeli SK Slavijo iz Ljubljane. Rezultat je bil 6:5. Tekmo je sodil odlično g. Albert Božič iz Trbovelj, ki je ob zaključku pohvalil disciplino obeh moštev.

— c. Učiteljsko zborovanje. V soboto 17. t. m. bodo zborovali člani JUU iz Litijakega sresa. Zborovanje se bo vršilo na novi bežigradski šoli v Ljubljani. Po strokovnih referatih, ki jih je na dnevnem redu 8. bo bežigradski šoli upravljatelj g. Anton Lovše razkazal našemu učitelstvu najbolj moderno šolsko stavbo v Ljubljani.

— c. Podivjan pes v ponovski revirju. Na ozemlju ponovskega revirja se bo tudi gozd, kjer je lepo oskrbovan in bogat lovski revir. Te dni se je priklutil v gozd podivjan pes brez gospodarja. Počil je divjačina in jo vznemirjal. Službojoči lovski čurjaj je neljubega gosta ustrelil.

— c. Litija v radiu. Koncem maja bo nastopila deca litijske osnovne in meščanske šole v šolski uri ljubljanskega radija. Mladina je že pričela s pripravami, da bo dostojno prikazala zanimivost Litije.

— c. Lunkja v mostu. Naš most je nujno potreben temeljitega popravila. Kako slabe so mostnice, smo se prepričali oni dan. Po prihodni večernega vlaka iz Ljubljane, ne, se je prelomila mostnica pod vozom. Sredi mostu je zazijala — lunkja. Prav lahko bi se pripetila nesreča, saj je bil tedaj most že na pol v temi. K sreči je prišel preko mostu sreski cestni nadzornik g. Milan Košnik, ki je dal postaviti pri odprtini stražo, da je opozarjala s vlaka prihajajoče, nato pa so samostojno mostnico. Sicer pa je naš most res že tako star, da bo treba nujno misliti na novega. Baje imajo na banški upravi že gotove nove načrte za most, zato bi bilo umestno, ko bi merodajni čimprej začeli zbirati gradbeni fond. Če se nam primeri še kdaj kaj takega, ko so se udre mostnice pod tovornim avtom, se ljudje ne bodo več upali čez most.

Kupujte domače blago!

Beleznica

KOLENDAR

Danes: Petek, 16. aprila katoličani: Benedikt.

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matice: Materinstvo.

ZKD: »Pasem za Tebe« ob 14.15 v Mat.

Kino Ideal: Burgtheater.

Kino Sloga: Ivje (Zima v gozdu).

Kino Union: Kreutzerjeva sonata.

Kino Moste: »Zaljubljeni humoristi« in »Epizoda«.

Sokol šiška: predavanje g. Vekoslava Butarja »Skozi Dalmacijo in južno Srbijo« ob 20. Po predavanju predvajanje filma »Lahkomiselna«.

Udruženje jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov občni zbor ob 19.30 v društvenem lokalu, Kongresni trg 1/II.

DEZURNE LEKARNE

Danes: Dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6, Hočevar. Celovška cesta 62, Gartner, Moste — Zaloška cesta.

Izpod sira

Pravokotniki pred pošto se kar sami krečijo in širijo, kakor jim je bolj prav. Ljudje so nekaj časa stali in strmeli nad njimi, eni so jih merili prav, drugi krivo, nazadnje so pa vsi spoznali, da pravokotna hoja ni za Ljubljance. To spoznanje je prišlo tudi do prometnega očesa postavil in zdaj so zopet dovoljeni pred glavno pošto v hoji vsi koti do 360 stopinj. To prometno duhovitost so torej bili srečno spravili s sveta brez hujših posledic. Imamo pa še drugo nič manj duhovito, lahko bi rekli celo skrivnostno prometno duhovitost v našem mestu. Pred franciškanskim cerkvijo so nam napravili začaran krog, ograjen s kupki. Samo tramvaj je smel skozi ta krog in pa peši so lahko hodili od kupke do kupke kakor jim je bolj kazalo. Sredi začaranega kroga je stal prometni redar in mu je bila naloga paziti samo na vozila, da se niso zavaljala v kupke in jih podirali.

Naukral se je pa začarani krog zapel in nihče več ne sme vanj razen redarja. Ni sicer potegnjena okrog njega rdeča črta in tudi nobenih apokaliptičnih znakov ni v njem, da bi se človek prekrizal in zbežal. Še predno je stopil vanj. Toda postava je postala, kdo bi se prepričal, če je resno, da ne smeš prestopiti kupkov, temveč da se moraš lepo v velikem toku ogniti začaranemu krogu, se mu moraš in ti nobeno protestiranje nič ne pomaga. Podnevi in s trzavnimi ljudmi že se gre, težje je pa ponoči in s pijanci. Kaj če bi vsako noč ta začarani krog ograjili s plankami in bo-dečo žico? Skoda bi bilo kupkov, če bi jih pijanci podirli.

Iz Kamnika

— Najstarejše slov. pevsko društvo »Lira« v Kamniku ima lepo navado, da vsako pomlad razveseli kamniško občinstvo s koncertom izbranih moških zborov. Letošnji koncert se bo vršil v soboto dne 17. t. m. Deloma je posvečen spominu pok. skladatelja Emila Adamiča, na sporedu so na tudi še skladbe skladateljev O. Dvora, A. Pörrstara, A. Johsta, J. Pavčiča, Z. Prelovara, Fr. Maroltja, M. Tomca, dr. D. Svare, Z. Svirkaršiča in Nieslinskera. Nadejamo se, da bodo Kamničani upoštevali trud študija »Lira« tekom zimskih večerov in da bodo v obilnem številu posestili koncert svojega domačega zasluznega društva.

Iz Kranja

— Kranjski dijak poidejo letos na Češko. Jd liga v Kranju že veliko let prireja med šolskim letom tedaj češka jezika, katere posejajo po eni strani otroci tukaj bivajočih Čehov, po drugi strani pa tudi kranjski gimnazijci. Da se naši dijaki temeljito seznanijo z živo govorečo češko jezika in da pri tem upoštevajo češko zemljo, narod, kulturo in ostale prilike, je Jd liga sklenila, da pošlje letos večje število tečajnikov med počitničami na Češko. V ta namen bo treba posredovati potrebna donarja sredstva. Jd liga se bo obrnila s prošnjo za prispevke na tukajšnje tovarne in druge pridobitne kroge. Za ekskurzijo se bo porabil tudi čist prebriček od akademije, katero bodo tečajniki priredili meseca maja na rojstni dan predsednika Beneša. Jd liga bo v kratkem imela tudi svoj občni zbor.

— Akademija JS. Kakor že več let, priredi »Podmladek JS na tekstilni šoli« tudi letos običajno akademijo s pestrim sporedom. V Narodnem domu, ki bo v soboto 17. aprila ob pol 9. zvečer pod pokroviteljstvom častnega komiteja. Po akademiji pa priredi »Krajevni odbor JS« zbiravo večer. Ki bo združil vse simpatizirajoče JS v Kranju. Z ozirom na veliko zanimanje, ki že sedaj vlada za akademijo, bo prireditelj gotovo uspeval prav tako lepo, kot druga leta.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri.

Petek 16. aprila: Med štirimi stenami.

Red C.

Sobota 17. aprila: Matura. Izven.

Nedelja 18. aprila: Simfonija 1937. Izven.

Cene od 20 Din navzdol.

OPERA

Začetek ob 20. uri.

Petek 16. aprila: Zaprlo.

Sobota 17. aprila: Traviata. Izven. Znižane cene od 30 Din navzdol.

Nedelja 18. aprila: Ob pol 11. Pevski nastop ljublj. srednjih šol. Ob 15. uri: Navihanka. Izven. Cene od 30 Din navzdol.

Ob 20. uri: Ero z onega sveta.

Izven. Gostovanje tenorista g. Marjana Simena. Cene od 30 Din navzdol.

Radiorogram

Sobota, 17. aprila

12: Plošča za ploščo, pisana zmes godba vesela in pesmice vmes. — 12.4

SLAVOSPEV NAJLEPŠEMU SLOVENSKEMU CUSTVOVANJU — MATERINSKI LJUBEZNI

MATERINSTVO

THESE REIGNER
HENRI PRESLES
FELIX OUDART
FRANÇOIS ROSAY

Pretrsljiva drama o nezasišanem požrtvovanju ljubeče matere, ki žrtvuje vse za svoje dete, za sebe pa ne išče ničesar.

Premiera danes v kinu MATICI

DNEVNE VESTI

— Književna nagrada Mladinske matice. Na zadnji razpis književnih nagrad je prešla Mladinska matica 13 rokov. Na predlog literarnega odbora je bil sprejet in nagradjen z nagrado 2500 Din rokovis »Ortar Kunc« z geslom »Za svobodo«, ki izide v letošnjih rednih publikacijah. Nagrada za rokovis, namenjen najmlajšim, ni bila podeljena, pač pa je bil sprejet priidlog, da se odkupijo za običajni honorar. Tle rokovisi: »Nana, mala opica« z geslom »Štev. 13«; »Nanko in Metka« z geslom: »S. O. S.«; »Simej in Roža« z geslom »Dra-va«; »Pesternac z psevdonomom« »Peter Go-lijac«; »Velika tekma« z geslom »Mladi krog«. Vsi ostali rokovisi se zavrnejo. Vsi konkurenti so naprošeni, da pošljejo svoj naslov zaradi nagrade, odkupa, oziroma vrnitve časopisov čim prej tajništvo Mladinske matice.

— Državna mlekarina v Škofji Loki. V svrbo pospeševanja mlekarstva je kmetsko ministstvo odredilo, da se ustanovi s 1. aprilom v Škofji Loki državna mlekarina. — Gradnja gorenjske avtomobilne ceste se bo približno dni menda res začela. Za to govore kupi kamena, ki so ga navozili ob Celovški cesti v Šiški in v Dravljah izpod Smarno gore ter drugih bližnjih kamnolomov. Nova cesta bo že v Šiški deloma zapustila staro cesto, pri št. Vidu pa bo po sedanem načrtu, ki pa še ni odobren po ministstvu, krepila poleg železnice go-šinske v stran. Izpeljana bo do doka; mo- vrnatem sveta pod gozdom za hrbtom št. Vida, v Gumljah pa se bo spet združila s staro cesto.

KINO SLOGA
DANES POSLEDNIO
»ZIMA V GOZDU«
I V J E

Hansi Knoteck Viktor Staal
TEL. 21-24

MATICA
PREMIJERA.
Slavospev najlepšemu slovenskemu
čustvovanju materinski ljubezni

UNION
Veliko filmsko delo po noveli
LEVA TOLSTOJA
KREUTZERJEVA SONATA
Lil Dagover — Peter Petersen
GLASBA: L. van Beethoven, Čajkovski
in Chopin.

Predstave ob 16.15 in 21.15 ur

— Državna žrebčarna v Ponoviču. V svrbo pospeševanja konjereje v naši državi je kmetsko ministstvo odredilo, da se usta- novi s 1. aprilom v Ponoviču državna žreb- čarna.

— Planinci — smučarji! Po dolinah je topel spomladanski veter pobral ves sneg ter priključil spomladanskim evdicem. V plani- nah solnčni žarki niso bili kos obilici sne- ga, ki se je sesedel ter tvori za smučarja najugodnejše povišice. Za velikonočne praz- nuke je zapadlo mnogo snega in le on, ki v aprilu poseja naše planine, ve, kako izbor- ne so snežne razmere sedaj. Na Komni je zrnatega snega preko 3 m. Smučar lahko napravi izlete na Lanševico, na Govnat, proti Voglu ter v dolino Triglavskih jezer, kjer je koda SPD stalno oskrbovana — vsaj do 1. maja. Hribarice so globoko zasnežene prvotno snenko nudi Triglavski ledenik tja do Slaničev koče, ki je odprla do na- daljnjega. Tudi iz Kranjske gore se lahko smučarji povzpno na Vršič ter preko Sle- mena v Rateče. Beli vršaci Kamniških plani- oznanjajo v Ljubljano, da je na Krav- cu in na Veliki Planini dovolj snega za onega, ki hoče uživati spomladansko snenko visoko nad dolinami, ki dobivajo prvo ze- leno obleko. Planinci, izrabite ugodne sne- žne razmere, posebno letos, ko je bila snu- ka pozimi tako pila v dolinah. Vse podro- be informacije daje pisarna SPD v Ljublja- ni. Aleksandrova cesta 4-I.

— Naši pravniki v Franciji. Uduženje pravnikov namerava omogočiti svojim sla- nom in njihovim prijateljem udeležbo na kongresu pravnikov v Parizu in ogled med- narodne razstave od 17. julija do 2. avgu- sta. Pravniki, ki se zanimajo za potovanje v Pariz, dobe informacije v uduženju. — Sodelovanje mest Male antante. Kot gost beograjske občine se je mudil te dni v Beogradu tajnik českoslovaških mest dr. Jaroslav Šafar, Beograjskemu županu Vla- di Iliću je poročal o dosežanjih uspešnih dela za ustanovitev zveze mest Male an- tante. Sodelovanje naj bi obstajalo v izme- njavi pridobivanja izkušenj in tehničnih or- ganov, skupni in medsebojni propagandi na polju turizma in v vsem kar bi pripomoglo k uspešnemu razvoju mest in gospodarske- mu blaginasti njihovih prebivalcev. S tem bi bilo izpolnjeno delovanje držav Male antante.

— Gradnja železniške proge Varaždin—Koprivnica. Dela na novi železniški progi Varaždin—Koprivnica so se s pomladjo zo- pet pričela. Glede palaganja tračnic še ni padla odločitev v ministruemvetu. O gor- njem ustroju nove železnice bo odločal dr- žavni odbor za nabave. Nova železniška proga bo baje doerataena najpozneje do le- tošnje jeseni.

— Moderno nizozemsko letalo na letali- šču v Zemunu. Včeraj je prišlo na leta- lišče v Zemunu prvo nizozemsko letalo, s katerim je bil odprt potniški in poštni zračni promet na progi Amsterdam—Kajro —Batavia. Letalo je kovinsno in ima dva motorja in leti s povprečno hitrostjo 320 km na uro. Od Amsterdama do Kaira je 3.600 km. Letalo se ustavi v Rotterdamu, Pragi, na Dunaju, v Budimpešti, Zemunu, Atenah, Aleksandriji in Kairu.

— Brzovlak čaka na Sušaku na zvezo s parniki. V zvezi z izpremenbami voznega reda parnikov je zagrebška železnica di- rekcijsko odredila, da lahko čaka brzovlak št. 303, ki odhaja s Sušaka ob 5.57 in pri- haja v Zagreb ob 11.50 na Sušaku na zve- zo z brzoparniki proge Kotar—Dubrovnik —Split—Sušak, in sicer največ četrt ure. To velja do 22. maja, ko stopi v veljavno nov vozni red, s katerim je ta zveza itak predvidena.

— 2.000.000 za Rdeči križ. Znanj sarajev- ski tovarnar nogavic Abram Löwy—Savič, lastnik tvornice nogavic Ključ je daroval sarajevskemu Rdečemu križu 2.000.000 Din. Ta donar naj bi se porabil za nakup velike stanovanjske hiše. Rdeči križ je kupil novo palačo Vrhbosanske nadškofije pri Mari- nem dvoru.

**ZVOCNI KINO »SOKOLSKI DOM«
V ŠISKI — TELEFON 33-37**
V petek ob 20. uri v zvezi
s predavanjem razkošen film
LAHKOMISELNA
Jean Harlow, Franchot Tone,
William Powell
Vstopnina na vseh prostorih Din 3.50
V soboto PYGMALION — Jenni Jugo

— Izlet planincev v Grčijo. SPD v Ljub- ljani pripravila izlet planincev v Grčijo v času med 30. junijem in 15. julijem. Iz- letniki si bodo ogledali Solun, se povzpeli na vrhove Olimpa in na Parnas, bivali nek- kaj dni v Atenah ter se bržčas po morju vrtni nazaj domov. Grško planinsko dru- štvo v Atenah že sedaj pripravlja vse po- trebno za prihod slovenskih planincev. Čla- ni SPD itak uživajo ugodnost polovične vozne cene na jugoslovenskih državnih žele- znicah, enake ugodnosti je odobrila tudi direkcija grških železnic. Pri zadostni ude- ležbi bodo cene na parniku izdatno znižane. Izletnike bo vodil član SPD, ki je že prehodil te kraje. Stroški za celo potovanje bodo znašali ca 1600 Din. Kolektivni vyzum bo preskrbelo društvo. Planince že danes opozarjamo na ta izlet, da si pravočasno re- zervirajo dopuste. Prijave sprejema in vse podrobne informacije daje pisarna SPD, — Ljubljana, Aleksandrova cesta 4-I.

— Izšla je 4. številka mednarodne tujsko- prometne revije »Naj vizagoja«, ki jo ure- njuje književnik Damjan Vahen in vsebuje: Nizozemska — dežela in narod, članek, ki ga je napisal C. B. Zondervan iz Nizozem- ske posest Damjana Vahena »Dum naktjo- senstolaj, članek Minke Komanove »Lut- kovne igre in lutke«, nadaljevanje Sterletovi- »Nepozabnih potovanj«, nadaljev. Dr. Som- mer-Batkove razprave »Kako urediti svet s kulturnimi silami, mednarodne pregovore o slovenskih znakih, itd. Revija je bogato ilustriрана, pisana v esperantu in stane ce- loletno samo Din 15.—. Kakor nam sporo- ča uredništvo, bo prihodnja št. posvečena Mariboru in okolici.

— Smuk na Voglu. T. K. Skala priredi v nedeljo, 18. aprila svojo tradicionalno tek- mo v smuku. Tekmovalo se bo iz Šije na Spodnji Vogelj Vabljeni vsi Skalaši in pri- jatelji smučanja.

— Obnovev te tla. Pri rekonstrukci dr- ž. železnice v Ljubljani bo dne 29. t. m. ob 11. uri II. javna ofertalna licitacija za obnovev te tla ob desinfekcijskih tirih in napravo kopalniškega poslopja na sta- nici Zalog. Pogoj in pripomočki se dobe pri gradbenem oddelku podpisane direk- cije, Ljubljanski dvor II. nadstropje soba št. 115 za ceno 200 Din.

— Nesreča izseljenca v Franciji. Delac Joao, rojen 18. marca 1905 v Glavici, sin Jove in Zaje Rožutic, ki je bil od le- ta 1930 v Franciji, se je dne 12. novem- bra 1936 v bližini Senneceje le Grand Ly- on, na kolesu zaletel v avto ter se smrt- no ponesrečil. Sorodniki naj javijo svoje naslove izseljeniskemu referentu kraljev- ske banske uprave v Ljubljani.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo spremenljivo vreme. Včeraj je de- ževalo v Zagrebu, Beogradu in Splitu. Najvišja temperatura je znašala v Skop- lju 20, v Sarajevu in Zagrebu 19, v Spli- tu 18, v Mariboru in Beogradu 17, v Ljub- ljani 15.4. Davi je kazal barometer v Ljubljani 756.4, temperatura jemašala 7.2.

— Samomor bolne starke. V Novi vasi pri Zagrebu se je obesila včeraj jutraj na okno svoje sobice 74 let stara Josepi- na Rosek, imela je poapnenje žil in bo- lezen se ji je zadnje čase tako poslabša- la, da bi bila najbrž itak kmalu umrla.

— Oproščeni carinski uradniki. Pred štiri leti je prišla v Kotoribi na dan carsinska afera, v katero naj bi bilo za- pletenih več carinskih uradnikov, in si- cer zaradi tihotapstva prepreg. Službo so izgubili takrat carinski uradniki Franjo Urbas, Alojzij Urbič, Janko Zrimšek in Franjo Vidic, vsi uslužbeni pri carinarni- ci v Kotoribi ter carinski spediter iz Ča- koveca Ludvik Schlesinger. Poleg tega sta bila kot glavna krivca obtožena tudi La- distav Alkalaj iz Beograda in David Bo- načić iz Splita. Sodisce v Čakovcu se sicer ni moglo prepričati o krivdi obtožencev, vendar so pa izgubili službo. Zdaj po štiri letih pa je državni svet to afero hiti- dil in oprostil vse obtožence.

— Prestreženo glavo ima, pa se ven- dar dobro počuti. V Podravskeh Savetih sta se Ivan Kučevac in Josip Rep med kvartanjem sprli ali stlepa. Rep je poteg- nil iz žepa samokres in udaril Kučevca po glavi, da se je zgrudil, potem mu je pa stopil z nogo na vrat in ga ustrelil v glavo. Kroglja je prebila Kučevcu glavo nad ušesom in izstopila nad čelom. Pre- peljali so ga v bolnico, kjer se počuti do- bro in lahko tudi govori.

— Škofovski prstan v milu. Uprava kaznišnice v Lepoglavi je poslala včeraj okrožnemu sodišču v Šibeniku velik ško- fovski zlat prstan s 15 demanti in manj- ši prstan s 7 demanti. Prstana je našel nedavno kazenec Gjorgje Rokač v kosu

mila, ki mu ga je dal petojni kazenec Jordan Burjak, njemu pa Milan Grah, ki je bil obsojen v šibeniku na tri leta hote radi tatvine v cerkvi v Skradnju. Oba škofovska prstana je skrtil v milo in šele zdaj so ju našli.

— V smrt zaradi nesrečne ljubezni. Vče- raj jutraj je skočil v Muro pri mostu pri Murskem Središču orožniški kaplar Janko Ivančič, star 30 let. Služil je v Turnišču. Njegovega trupla še niso našli. Vse kaže, da je šel Ivančič v smrt zaradi nesrečne ljubezni.

— Narodnoobrambni sklad »Bran-i-borac« Mestna občina Ljubomer, 200 Din, občina Pomikva, 10 Din, Jugoslovenska banka dd., podruž. Ljubljana, 100 Din, občina Kamnik 200 Din, Trboveljska premogokopna družba, Ljubljana, 50 Din, Narodna banka kralje- vine Jugoslavije, 2000 Din, Zbirka prihov: Drž. narodna šola, Orla vas, 22 Din, Drž. narodna šola, Krivava peč, 15.25 Din, Mest- na deška narodna šola, Celje, 126 Din, Za- sebna deklška narodna šola šolskih ester Rebnje, 50 Din, Drž. narodna šola, Sv. Ur- ban pri Ptuj, 69 Din, Drž. narodna šola kralja Aleksandra I. Odranci, 47.50 Din, Drž. II. deklška šola, Maribor, 120 Din, Državna narodna šola, Tunjica, 35 Din, Za- sebna deklška narodna šola »Marijin dom« Kočevje, 20.50 Din, Drž. nar. šola, Mavren 33 Din, Drž. narodna šola, Koprivnik 17, Drž. narodna šola, Pišce, 34 Din, Drž. nar. šola, Moravče, 101 Din, Drž. II. deška nar. šola, Maribor, 75 Din, Drž. narodna šola, Sovodeni, 41 Din, Drž. narodna šola, Sv. Jurij ob Taboru, 66 Din, Drž. narodna šola, Soteska, 26 Din, Drž. narodna šola, Sv. Katarina, 10 Din. — Izraženo darovalcem toplo zahvalo in željo, da bi imelo vzpod- bujevalno odmev! — »Bran-i-borac« — osred- nji odbor v Ljubljani.

Iz Ljubljane

— Iz Zadnja pot Miška Vlaja. Včeraj ob pol 15. se je vršil izpred hiše št. 8 v Gra- dišču pogreb nenadoma preminulega trgo- vca Miška Vlaja. Na zadnji poti so ga spre- mili številni prijatelji in znanci. Pogrebne molitve je opravil protestantovski pastor, nakar so zapeli žalostinko »Vierede«. Ob grobu se je poslovil od pokojnika s lepmi besedami tukajšnji protestantovski pastor in pa evangeljski župnik iz pokojnikovega rodnega kraja v Prekmurju.

— Mestno smetišče v bližini človeških hivališ. Znana je naselbina revnih ljudi v Mestnem logu ob Cesti dveh cesarjev. Ta naselbina je dobila pred leti vodovod in nasad in veljajo za njo zdravstveni pred- pisi kakor za elehorno mestno četrt. Toda v neposredni bližini barak je mestno sme- tišče. S smetarskimi vozovi dovažajo tja dan za dnem na vagonne smeti iz mesta. Smeti se razkrajajo na prostem in silno smrdi zlasti poletne mesece. Na smetišču so ogromna mušja legla in v barakah ie poleti toliko muh, da so tu in tam stene pokrite z njimi. Nekateri stanovalci so lani odganjali muhe z razkužilnimi sredstvi, to- da brez posebnega uspeha, mnogi so pa morali trpeti cele noje muh, ker niso imeli denarja za razkužila in strupe. Vse to, kar smo zapisali ob tej priliki, je zelo omiljeno, brez vsakega pretiravanja, morali pa bomo na dan z vsi resnico, če te vrstice ne bodo zalegle.

— Prve črešnje po 60 Din kg! Včeraj so prispela na sadit prve letošnje črešnje. Ni jih mnogo, a ne bodo tako hi- tro pošle. Kupite jih lahko v šopku po nekaj dinarjev, če se hočete pobahati, da ste že letos zobali črešnje, sicer vam tu- di radi prodajajo cel kg te delikatese — po 60 Din. — Prodajajo pa tudi že ku- mare, kos po 6 Din in nesplje po 24 Din kg. Vse to blago je prispelo iz Italije.

— Iz Ribji trg je zadnje čase dobro za- ložen. Cene morskih rib, ki jih največ- nalove spomladi, niso posebno visoke. Gi- rice so po 14 Din kg, vračunano s mestno trošarino (3.5). Sardelice in sardoni so po 19 do 20 Din, skuše po 24, morski raki po 32 Din, rhum po 32 in tun po 28 Din. Zmerne so tudi cene rečnih rib: ščuke 20 do 26, smuč 28, mrene 20. Posebno lepi žabji kraki, kakršnih že dolgo ni bilo na trgu, so bili po dinarju komad.

— Iz Univ. prof. ing. Viktor Gošića bo predaval v Prirodoslovnem društvu v torek 20. t. m. o temi »Flotacija in tvorbi v prak- si«. Naš priznani strokovnjak za rudarska vprašanja in dolgoletni sodelavec v rudar- skem ministertvu nam bo pokazal one me- tode pridobivanja, ločenja in čiščenja rud z izpiranjem ki jih združujemo pod skup- nim imenom flotacija, njegovo tehnično iz- popolnjevanje in z njimi dosegljivo racionalizirane rudarskega obratovanja. Prihranki, ki se s temi metodami dosežejo, so pri- hraški celotnega narodnega gospodarstva, saj predstavljajo rudarstvo enega najvažnej- ših virov nacionalnega dohodka in temelj vsake nacionalne industrije. Predavanje se vrši ob 18. uri v predavalnici mineraloške- ga inštituta na univerzi. Vstopnina 4 Din, za dijakke 2 Din.

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Prekliti, izjave beseda Din 1.—, davek posebej
Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znakmo. — Popustov za male oglase ne priznamo.

PAZNO

Beseda 50 par, davek posebej.
Najmanjši znesek 8 Din

ROBERT GOLI,
Zelir, pepeln, touring
za moke sajce izborne kakovosti in v
največjih vseh pripravah
specijalna zaloga platna, beloga in pra-
noga blaga.
LJUBLJANA, Štebnbergova ulica 8.

ABONENTE

na dobro domačo hrano spraj-
mem po zmerni ceni. Stari trg
št. 28-III. nadst., levo. 716
zmerza.

PRODAM

Beseda 50 par, davek posebej.
Najmanjši znesek 8 Din

VITAMIN SIR

v škafah nadomestj glade hran.
ljirovatj 100% vsako drugo hra-
no. Glavna zaloga: Černe Oskar
Sv. Petra c. 35.

Troskotni, veterani, sukajšji

NOVOSTI

lepe vzorce za pumparice in
spornice obleke naj ceneno
PRESKER,
Sv. Petra c. 14.

Matineja Z. K. D.

JAN KIEPURA

PESEM ZA TEBE

DANES OB 14.15 URI
V ELITNEM KINU MATICI

Dop. spored. Cene Din 3.50, 5.50

JENNY JUGO, PAUL KEMP, PAUL HÖRIGER

— Iz Maša zadušnica za Jožetom Grlicem. Jutri, dne 17. t. m. poteče leto dni, odkar je nehalo bti srce mlademu pevcu, v Ljub- ljani, trgovskemu sodruidniku ugledne May- erjeve trgovke g. Jožeta Grlica. Z bridkim sroem se ga spominjajo njegovi mnogošte- vični prijatelji in znanci, se danes njegovo izgrubo objokuje soproga Anica, pevski kro- gi pa občutajo veliko vrzel v svojih vrstah. Maša zadušnica za pokojnim blagim pev- cem bo jutri ob 7. zutraj v frančiškanski cerkvi.

— Iz Ureditve na živilskem trgu. Sproti smo poročali o vseh ureditvah na živilskem trgu in mešani so dovolj dobro informira- ni o njih. Sedanj tržni odbor št. šteje v po- sebno čast, da je uvedel na trgu enosmer- ni promet, odnosno da ga še uvrja v oseb- no pomočjo sedanjega ravnatelja tržnega urada; nadalje je dosegel, da so podiri nek- kaj tržnih stojnic. K vsemu temu pa še mo- ramo pristiati, da je bilo kanalizirano nekaj metrov ceste med tržnima lopama na Po- gačarjevem trgu in da so pred dnevi po- stavili na trg stojala za kolese. Vse te ure- ditve seveda niso bistvene za ureditev na- šega živilskega trga in se ne morejo niti primerjati s tlakovanjem in regulacijo tr- ga pred leti.

— Iz Kaj je s preiskavo v mestnem knji- govedstvu? Meščani so zelo radovedni kak- šne rezultate je imela preiskava v mestnem knjiгоvedstvu, zlasti še, ker se širijo razne čudovite govorice. Ljudje bi bili zelo hva- lečni mestnemu poglavarstvu, če bi jim pojasnilo, za kaj gre, saj jim sicer ob vsaki priliki zelo rado postreže s pojasnili.

— Iz Koliko fasa in kako prezimi pri nas želva? Na svojem vrtu ima nek hišni go- spodar v mestu že več let želvo, ki se hra- ni z zelenjavo in je salato kar iz roke. Jez- seni, ko nastopi deževno in hladno vreme- se pa zarije pod grmom v zemljo, kjer pre- spi do pomladi.

— Iz Ke- ni — denarja! Ljubljanska pe- rilerija, zlasti severnovzhodni del, je zad- nje 6—8 let zgradila okrog 40 eno- in dvo- stanovanjskih pritličnih in enonadstropnih hišic, ki so vse zasedene, pa na zunaj še neometane, zato pozimi vlažne. Če vpraša- tega ali onega tega gospodarjev, zakaj ne- da hišice od zunaj ometati, ti odgovori: »Nimam toliko denarja, saj sem se že z zidanjem do vratu zadolžil!«

— Iz Zakaj ni čolna v Gruberjevem preku- pu? Poročajo nam: »Pred dnevi smo našli v našem listu, da v Gruberjevem prekopu ni rešinega čolna. Naj povemo, da v Gruber- jevem prekopu lahko »izvrša samomor« tu- di tovrstni čoln, poln kamena. Eden že le- ži na dnu Ljubljanske. Naš strokovnjaki so dobro vedeli, da se bodo ob Ljubljani na- selili številni Dalmatinci, ter odprli vinoto: če in terenska sekcijska za regulacijo Ljub- ljance je zato spustila v strugo rešinega čolna, toda ob koncu opornega zidu pri Am- brojevem trgu, kjer se itak lahko vsake- št. Rešinega čoln je bil privezan na gnil kol in voda je kmalu odnesla čoln in kol Re- ševalce teza čolna pa še doslej ni prejel nagrade. Odgnali so ga, češ, da naj jih gre tožiti, če mu ni kaj prav. Človek je tvegal življenje, ko je lovil čoln in bi kmalu uto- nji!...

— Iz »Navihanka« nad vse zabavna ope- reta bo v nedeljo 18. t. m. popoldne po- znanjih cenah od 30 Din navzdol. Sodeju- jejo gge. Lubejeva, Poličeva, Japljeva ter gospodje Zupan, Pešek, Gorsk, Daneš, Sancin ter ing. Golovin. Dirigira g. Zebre, režira prof. Šest.

— Iz g. France Marolt, vodja folklorne- ga inštituta Glasbene Matice ljubljanske je v 2 vsebinsko zelo bogatih knjigah opisal razne narodne običaje, ki deloma že izumi- rajo, deloma pa so ohranjeni v nepopolno- ma pravih obliki. Iz tega zaklada svojega znanja, bo predaval jutri v soboto zvečer v mali filharmoniji, dvorani in sicer je te- ma njegovega predavanja »Drevesno češe- nje v Sloveniji. Kdor se zanima za naše narodno glasbeno blago, naj ne zamudi te prilike. Vstopnina je 3 Din.

— Iz Kdor se hoče naslajati na naši pre- lepni narodni pesmi, ta naj poseti v pone- deljek dne 19. t. m. koncert pevskega zho- ra društva Krakovo-Trnovo, ki bo v veliki filharmonijski dvorani. Na sporedu je 12 slovenskih narodnih in priredbi Oskaria De- va, Franceta Marolta in Mateja Hubada, dalje 4 hrvatske narodne v priredbi dr. Zganca, na začetku sporeda pa je 5 moških

zborov priljubljenega našega skladatelja Zorka Prelovca. Zbor šteje 30 pevcev, vodi ga pa že drugo leto g. R. Simoniti. Pred- prodaja v knjigarni Glasbene Matice

— Iz Vrsto tujih umetnikov-solistov, ki o- v letošnji koncertni sezoni koncertiraj na koncertih Glasbene Matice ljubljanske bo zaključil francoski pianist Gille Guilbert, ki priredi samostojni klavirski koncert v petek, dne 23. t. m. v mali filharmonijski dvorani. Na koncert priznanega umetnika že danes opozarjamo. Sediščja od ponedeljka dalje v knjigarni Glasbene Matice.

— Iz Vsem prašiterjem na ozemlju mestne občine ljubljanske. V kratkem bo mestni živilnodravniki začel z zaščitnim cep- ljenjem prašiterjev proti prašijski rdečici. Zato se pozivajo vsi prašiterjevi na ozemlju mestne občine ljubljanske, da takoj, naj- kasneje pa do 1. maja 1937, prijavijo svoje prašice mestnemu veterinarskemu uradu, Kerkov trg 10-I. nadst., tel. št. 30-22.

— Iz Predavanje v Sokolskem domu v Ši- ski. V petek 16. t. m. bo ob 20. uri pred- val v Sokolskem domu v Šiški br. Bužar Vekoslav o temi »Škoki Dalmacija in Juž- no Srbijo« (s slikami). — Po predavanju bo film »Lahkomiselna«.

— Iz Vsi, ki so v pretekli sezoni videli igro z godbo in poljem »Na Trški gori« v Sentjakobskem gledališču, se bodo prav gotovo spominjali dveh kmečkih originalov Mihe in Janca, ki sta ju vpodobila Gnidov- vec in Moser. Za svoj 300-let naslop na gla- dalskih deskah si je izbral g. Moser vlogo Janca, ki mu je najljubša. Zato bodo Sentjakobčani to igro leos ponovili in sicer bo premiera, pri kateri proslavi g. Moser svoj jubilej v soboto, 17. aprila, prva re- priza pa v nedeljo, 18. aprila, obakrat ob 20.15 uri. Vstopnice za obe predstavi se bo- do dobile od sobote dalje pri dnevnih bla- gajni v Mestnem domu.

— Iz Olepsava mesta. V Ljubljani imamo hiše, ki kakor kaže njih zunanost (ogulje- ne stene, odkršen omet in razpokano zi- dovje), že 30 do 40 let niso videle novega barvila. Pa njih gospodarji niso reveži, že marsikak milijonar je med njimi. Tem me- ščanom je pojem »olepsava« mestac nezna- na stvar, njih okus pa, da se bog usmili! Med tem ko dodo vsako leto slabo ali nima- ni gospodarji svoje hiše vsaj prebeliti, se- zdi tem škoda nekaj dinarjev za — apno! — Kaj me brigajo tujei, zame je hiša dosti lepaa, ti odgovore.

— Iz Zalega podgan ob glavni Ljubljani- čini strugi. Ob nizkem stanju vode je lik mostu pri bivši prisilni delavnici (na levem bregu) vodilna, iz katere prihajajo podga- ne, stare in mlade, ki se ob mraku razha- jajo po nabrežju. Baje se razmnožujejo po vseh nabrežjih kanalih. Ker jih nihče ne zastropja, se nemoteno množe.

— Iz Vozna pot za bolnišničnim vrtom je tudi v večernih urah polna prometa, ni pa za varnost ljudi zadostno poskrbljeno z raz- svetlilavo, zato naj se ista pomozhi.

— Iz Druga plat zvona. V našem uredni- štvu se je oglašil zidar Franc Zupan s Co, sto dveh cesarjev, ki pravi, da je gospodar- ja Rudolfa Smrekarja sicer res ularil in pahnil od sebe, da pa je ravnal v silobru- nu, ker ga je Smrekar z nožem napadel. Zadevo bo seveda moralo končno urediti sodišče.

— Iz Drzna žeparika na trgu. Davi se je pomešalo ob neki stojnici na trgu mlaj- še, čedno običeno dekle, ki je hitelo sti- kat po torbica in košarah gospodinj. Prilastila si je dve denarnici, predno jo je zalotila neka ženska, ki je opozorila nanjo druge. Navihanka pa ni čakala, marveč se je urno zasukala in izgnila zasledovalkam izpred oči. Najbrž je sko- čila na Kerkovem trgu na tramvaj in ušla tako tudi stražniku.

— Iz Pod voz je prišla. Na Celovški ce- sti se je pripetila smotlj težja nesreča. Ko se je vračala 23letna Marija Mrzlikar do- mov v Dravljjo po glavni cesti, je nena- doma privozil izza ovinka proti njej voz- nik z Gorenjskega. Mrzlikarjeva se je skušala vozi se pravočasno umakniti, pa se je spodtaknila ter padla pod voz. Kole- sa so ji šla čez nogo in roko. Mrzlikarje- vo so takoj po nesreči prepeljali v bolnico z zasebnim avtomobilom.

Kupujte domače blago!

NARODNA

TISKARNA

LJUBLJANA

KNAFLJEVA 5

IZVRŠUJE VSE VRSTE TISKOVIN

PREPRO

Ovire stavbne delavnosti v Ljubljani

**Stavbna delavnost je v našem mestu tako obdavnica
kakor menda nikjer drugod**

Ljubljana, 16. aprila. Stavbna delavnost je v Ljubljani obdavnica in v velikonočni številki smo skušali prikazati v glavnem, da so krivi stavbne zastoje pri nas tudi nekateri činitelji, ki v drugih mestih niti ne pridejo v poštev. Mestno poglavarstvo je na ta članek odgovorilo s popravkom in vse kaže, da ga ni dobro razumelo. Stavbni podjetniki pa pravijo, da v zadnjem času ni izšel službeni list, ki bi objavil znižanje mestnih taks in uvoznine, v kolikor se tiče stavbne stroške, sicer bi pa popravek pozdravili, če bi jim bilo pomagano z njim.

OBDAVČENA STAVBNA DELAVNOST

Resnici na ljubo naj ugotovimo, da nismo v prvem članku trdili, da je v letošnjem proračunu zvišana mestna trošarina in prav je, da javnost ve, kaj je prav za prav z različnimi trošarinami. Mestno poglavarstvo nam očita, da smo navedli previsoke postavke za trošarino; tudi to je treba popraviti, da ne bo javnost napačno poučena. Pisali smo prav za prav le o uvoznini na uvoženo stavbno gradivo in ne o državni trošarini. Upamo, da se razumemo zdaj: gre torej za uvoznino, ki se je menda kdaj prej imenovala mitnina ali pa tudi pogosto (napačno, neuradno) trošarina. Končno ne gre za terminologijo, temveč za ugotovitev, da je stavbna delavnost v Ljubljani v resnici zelo obdavnica in da najbrž ni nikjer bolj. Mislamo, da so državne trošarine povsod enake ter da povsod enako ovirajo, odnosno vsaj obremenjujejo stavbno delavnost, in hočemo naglasiti le, da nekatere posebej dajate pri nas posebno ovirajo stavbno delavnost.

DOLGA VRSTA TAKS

Da si pa naša stavbna podjetja niso tega izmislila, naj navedemo le nekaj stvarnih, uradnih podatkov iz službenega lista. »Službeni list« objavila 1. 1934, kos 42, stran 489 uredb o pobiranju občinskih davščin, taks itd.; istega leta objavila na strani 531, kos 48, »Pravilnik o gradbenih taksah mestne občine Ljubljanske, sprejet na VI. redni seji ljubljanske občinske uprave 22. IX. 1935«; lani 1. aprila je objavil uredb o pobiranju občinskih davščin, taks itd. V teh uredbah in pravilniku so določene številne takse, ki obremenjujejo stavbno delavnost in ki se niso znižale doslej, kar je menda dovoljeno ugotoviti. Takse je dolga vrsta in ob tej priliki ne moremo vseh naštetih, saj bi sicer morali ponatisniti pravilnik o stavbnih taksah, ki vsebujejo več strani. Uvedene so takse na komisijske ogledne, na stavbna in uporabna dovoljenja, na izdajo stavbnega dovoljenja, na pregled in odobritev načrtov (od 1% do 3% vrednosti projektiranega »posloja«) na dovoljenje prezidav, postavitev začasnih objektov, na prijavo popravil, na pregled in odobritev posebnega načrta za postavitev ograjnega zidu itd. Znatna je taksa za pregled statičnega računa, in sicer za m² železobetonskega stropa od dinarja naprej. Zelo visoke so takse za pregled in odobritev parcelacijskih načrtov, za določitev regulacijske črte ob ulici itd.

STAVBNO GRADIVO V LJUBLJANI MNOGO DRAŽJE

Da je uvoznina na stavbno gradivo pri nas res visoka, ni treba posebej dokazovati, ako znaša na neobdelani kamen prav toliko, kolikor stane kamen, namreč 12 Din m³, in da je uvoznina na pesek na m³ samo 4 Din nižja od njegove cene. Če torej uvoznina podraži neko vrsto gradiva za 100%, pač lahko upravičeno govorimo, da je resna ovira stavbne delavnosti. Mestno poglavarstvo se sklicuje na to, da spadajo zdaj skoraj vse gramoznice pod mestno občino in da je občina zaradi tega zelo gnotno obremenjena. K temu je pa še treba pripomniti, da se mnoge gramoznice na teritoriji občine ne smejo več uporabljati, odnosno, da bodo smele biti odprte le še kratke čase, glede na mestni regulacijski načrt. Po tem načrtu smejo biti odprte gramoznice le v delih, ki so določeni za parke in ne za zidavo. Stavbna podjetja morajo zaradi tega uvažati pesek in plačevati visoko uvoznino. V posebnem poglavju bi pa spadala uvoznina na opeko. Zaradi visoke uvoznine zunanje opekarne ne morejo konkurirati lokalnim, ki so na mestnem teritoriju.

UVOZNINO NA CEMENT SO NAME- RAVALI ZVIŠATI

Ljubljanska stavbna podjetja se vesele, da uvoznina na cement letos ni bila zvišana, toda povedati je treba, da je bilo določeno povišanje po predlogu za prora-

čun; zasluga je zastopnikov gospodarskih krogov v občinskem svetu, ki so dosegli, da je ostala uvoznina nevišana. Omenimo naj, da je članek v našem listu o uvoznini na gradivo izšel pred 1. aprilom, preden je stopil v veljavo novi proračun. Če znaša uvoznina na tona cementa 20 Din, je treba plačati za vagon cementa 200 Din uvoznine, kar pač ni malo. Po predlogu za letošnji proračun bi pa znašala uvoznina 300 Din. Uvoznina na cement je znašala v proračunskem letu 1935/36 10 Din na tona, prihodnje proračunsko leto pa 20 Din in tudi letos bi bila zvišana za 10 Din, če bi se temu nihče ne uprl.

Da bo sila še popolnejša, naj ugotovimo, da je mestna občina zvišala uvoznino za cementne izdelke od 300 na 500 Din, za hearaklit tudi od 300 na 500, za svojo opeko od 100 na 125, za plošče za štedilnike od 2.000 na 4.000 Din pri vagonu, za cevi za stranišča tudi od 2.000 na 4.000 Din, torej za celih 100%. Zdaj bi pa radi vedeli, v kakšnem skladu je to s trditvijo, da pospešuje mestna občina pod sedanjoupravo gradbeno delavnost v mestu? Moramo se se pa vse te postavke zvišale brez županove vednosti?

KAR JE DOVOLJENO JUPITRU...

...IN NEVIDNI PRAVILNIK

Že zadnjič smo pa naglasili, da imajo stavbna podjetja še večje težave z grad-

benim uradom, kakor z raznim obdavnim stavbnega gradiva. Mestno poglavarstvo trdi, da si morajo stavbna podjetja pripisati krivdo sama sebi, če imajo težave pri izposlovanju stavbnih dovoljenj, češ da ne upoštevajo predpisov gradbenega zakona in pravilnika. Stavbni podjetniki pa trde, da so jim bile pri projektiranju hiš v Ljubljani vedno vzor mestne hiše, ki so jih projektirali strokovnjaki na gradbenem uradu. Strokovnjaki pa nedvomno dobro poznajo vse predpise, zato je zelo čudno, da stavbnim podjetnikom ni dovoljeno, kar je dovoljeno gradbenemu uradu. Vsekakor je pa treba ponovno naglasiti, da je gradbeni zakon prav za prav le okvirni zakon in da bi moral določiti pravilnik točno, kako se mora ravnati projektant. Stavbna podjetja trde, da doslej še ni bil publiciran noben pravilnik, ki bi se ga naj držali, kakor jim priporoča tudi predsednik mestne občine. Znano jim pa je, da ima eden izmed referentov gradbenega urada nekakšen pravilnik — dobro shranjen v svoji miznici. Doslej tega pravilnika ni prečital še noben stavbni podjetnik. V resnici se pa stavbni podjetniki lahko pritožijo na višjo instanco, na banko upravo, ako jim gradbeni urad ne izda stavbnega dovoljenja in ne odobri načrtov. Kljub temu pa komedije z izdajanjem stavbnih dovoljenj ovirajo stavbno delavnost, kajti pri stavbnih delih je zavlačevanje lahko usodnega pomena, saj pogosto mine stavbna sezona, preden podjetnik, odnosno stavbni gospodar sme začeti zidati.

Stavbni podjetniki so hvalačnim mestnemu poglavarstvu, da piše popravke tudi glede na njihovo stroko, ker se zaradi tega morajo na magistratu baviti z važnim gospodarskim vprašanjem in proučevati »Službeni list« in gradbeni zakon.

Zadnja čarovnica v Dolini gradov

Pred 241 leti so na rupekem gradu seigali Nežo Jeršetko

Ljubljana, 16. aprila. Pičilo uro jugozapadno od Novega mesta stoji sredi gozdov prijazen grad Ruperc vrh, ki ga je sezidal mehovski graščak Jože Ernest Paradaiser. Polnih 16 let so ga zidali. Sedanje poslopje je prav za prav zgradil cistercijski opat Leopold leta 1767, torej 19 let prej, predno je Jožef II. tamošnji cistercijski samostan ukinil. Po prevratu je prišel grad z obširnimi posestvom prvič v slovenske roke in je še danes v rokah narodne rodbine Staretov. Ruperc vrh je bil naslednik nekdanjega mehovskega Mehovega, ki je znano zlasti iz dobe kmečkih puntov. Plemenita gospoda se je pozneje preselila v dolino. Z njimi je šla tudi njihova oblast, ki je pred stavljala v 17. in še v 18. stoletju slono gospodarstvo »Herrschaft Malbau und Ruprechtshof«. Na Ruperc vrhu in na Mehovem je bilo graščansko sodišče, ki mu je načeloval krvavi sodnik — Bamrichter. Takša krvava sodnja je imela neomejeno moč nad svojimi podložniki. Novo mesto je imelo svojega sodnika, ki je vsako leto enkrat slovesno obhajal vso dve uri dolgo mestno mejo. Ruperci in mehovski sodnik sta bila kaj večja gospoda od novomeškega.

Tudi tod so v oni prosvetljeni dobi preganjali čarovnice kot drugod po deželi. Eno leto po Valvasorjevi smrti 1. 1694 je rupeksko sodišče obtožilo 53letno kmetico Nežo Jeršetko čarovništva. Po dvakratnem mučenju pa je priznala le, da je ob gotovem času nabirala po polju roso in da je redila kače, s katerimi je sosedovim kravam in ovcam jemala mleko. Ker ji pa hujšega niso mogli dokazati, so jo izpustili. Dve leti kasneje sta jo dva ovdahla ponovno obdolžila, da je čarovnica. Obtožnico je 11. aprila 1696 sestavilo mehovski sodišče.

Neža Jeršetka — kakor jo nazivajo spisi herrschafft. Raunacher Archive — je priznala, da je rojena v bližini Žužemberka, 55 let stara, poročena, mati treh samskih otrok in kmetice, podložna baronu Premerju.

Obtožnice ni hotela priznati, zanikala je tudi ono, kar je pred dvema letoma priznala na Ruperc vrhu. Mehovski sodišče pa jo je na vse to obsodilo takole: »Ker je že pred leti priznala, kar zdaj taji in ker je celo nameravala pobegniti, naj pride v mučilnico«.

12. aprila so jo ob 10. dopoldne posadili na torturo in sedela je na njej do dveh zjutraj, torej polnih 16 ur. Da se reši strašnih muk, je priznala vse, kar je sodišče od nje zahtevalo. Priznala je za resnično vse, česar jo je obdolžil je justicirani tat Jakob Šupe. Dalje je izpove-

dala, da jo je pokojna kmetica, po domače »Bundra« pred sedmimi leti k temu zapeljala in jo naučila, kako se pobira rosa in kako se pomnoži oziroma odvzame živini mleko, za kar je uporabljala kačo goža. Dala ji je čarovniško mazilo, s katerim se je mazala in uganjala čarovnije na krizpoti blizu Ruperc vrha, o veliki noči pa na gori Šmerjaku. Tam so plesali in bila je z njo tudi prijateljica Katarina Pirčeva.

Nato so šli vsi na Klek, kjer so pili vsa kovrtno sladko in kislo vino, jedli bel, črn in zelen kruh. Namestu s štrukljaj so se gostili s konjskimi figami. Vse to so napravili s pomočjo svojih vražjih pripomočkov. Leta 1865. se je udeležila take pojedine tudi Marina, Lovrečova žena, ki je napravila kasneje pod bližnjim Ljubnom od stle veliko škodo.

Na Kleku je bilo veselo. Vse je skakalo, norelo in plesalo, med njimi hudobni duhovi, ki so jih poznali le po velikih rožicah, sicer so bili obločeni kot kmetje. Tu di Nežka je imela med njimi ljubčka. Jaka po imenu. Bil je zastaven možak, le zelo mzel je bil po rokah, nogah in po vsem životu.

Potem je leglo vse k počitni. Tudi Nežka se je spravila s svojim ljubčkom na ležišče. On ji je obljubil denar in blago, ona pa mu je zapisala to in dalo po smrti. Da se v veliki gneti ne zgoreči, ji je zapeljavec napravil pod levo ramo črno znamenje in ji naročil, naj pride na vsak svet večer tja. Bila je kasneje še trkrat tam in je svojega ljubčka zelo priklenila nase.

Mučena obtoženka je izdala tudi recept čarovniškega mazila. To delajo ob treh različnih časih: na velikih četrtkah, na binčno nedeljo in ob sobotah zvečer. Vedo pa na Kleku. Vsakokrat pridenejo mazihi tudi človeško srce in mast. Prej omenjena »Bundra« je polletno dekletce ponoči prerežala z nožem in mu odvzela srček in mast, kar je porabila za mazilo. V izbo je splavala skozzi oltar. Pri izdelovanju čarovniškega mazila uporabljajo tudi sveti sakrament, ki ga je obtoženka prejela nekoč pri franciskanih v Novem mestu, ga zavila v rutico in ga štiri leta hranila v skatlici. Tudi za tobo je povedala, da jo delajo iz kvaternega pepela, peska in jutranje rose.

13. aprila je bila pred vsem sodnim dvorom še enkrat vprašana, če je v mučilnici izpovedala resnico, kar je nesrečno žensko bito seveda potrdilo. Kaj pa ji je tu di preostalo. Smrti je bila zapisana, to je vedela, čemu si še večati in daljšati muke. Čez tri dni je bila sejena in obsojena »po božjih in cesarskih postavah radi čarov-

ništva, s čimer se je pregrešila zoper božjo in cerkveno zapoved, ker je zatajila pravo vero, visoki sodni dvor zasmejaljo omalovaževala, častila živega vraga in se z njim večkrat telesno združila. V svarilo in opomin drugim se je na morišču zadržne vrvi okoli vratu in se jo zadavi, nje-no truplo pa se vrže na grmado in upepe-

li, kjer se je še isti dan 16. aprila 1696. leta tudi zgodilo ne daleč od rupeksega gradu.

Obsodba nosi črn žig, pritiskjen na mehovekem gospodstvu. Podpisani je: dr. Johann Georg Gozhear, als römisch-kaiserl. Majestät Bann-Richter in Herzogtum Krain m. p. V. P.

Butantan — kačja farma

V Braziliji nosijo ljudje zdravstvenemu zavodu strupene kače, da dobe za nje serum proti kačjemu strupu

Asistent si natakne visoke usnjene gamaše in dolge rokavice iz bivolje kože z manšeti, vzame dolgo palico in tako je pripravljen loviti kače. Mračen, hladen dan je, od Sorocabana se podi dež. Vse te kače so zlezele v svoje okrogle betonske hišice, podobne od daleč kolibam v zamorski vasi. Toda v kanalu pod zidom, s katerim je obdan kačji otok, plava dolga, zeleno žolta kobra z dvignjeno glavo in repom. Debela žaba se prestrašeno stisne v travo na bregu, nje-ne oči se skrivaj ozirajo po nevidnem sovražniku. Jata ribic se zapodi proti dnu kanala in bliskovito švigne nazaj, ko se naša senca odbije od gladine.

Asistent odpre žična vrata, stopi za zid in obstane sredi kačjega raja. Njegova palica seže v bližnjo hišico in potegne iz nje tri zvijajoče se kače. Kmalu se mu izvije tolet, temnorjav nestvor in grozeče zasika. Asistent je že stisnil kačo glavo, dvignil kačje telo in odprl nestvoru žrelo. Zgleda, da smo zobe, ta čas pa so nas napadale arepe, hipnotične oči. Kača ve, da se je bojuje. Asistent vrti končno kačo proč. Le-ta naglo izgine v kanalu, počene se na drugo stran tak, da lahko odskočimo. Tolsta žaba se naglo skrrije. Toda naš prijatelj, ki bi bil rad pohvaljen, se je hotel pobahati kot krotilec. Spravil je skupaj pol tu-cata kač in dvignil ves klopčič kvišku.

Trava na otoku se je majala pod mehki-mi svitki kober. Mnoge kače so izginile v vodi. Velika, strupena kača je izginila v svojo hišico, se zvila na vrhu v kolač in dvignila grozeče glavo. Zadovoljen s svojimi dosežki je stopil asistent k nam, držeč s palico kačo. Izročil jo je čuvaju, ki jo je prijel za glavo in odnesel v laboratorij, kjer jemljejo kačam strup. Zdaj prihajajo nestrupene kače. — Zal nimamo odraslih velikih kač, — se opravičuje naš vodnik. Potem pa stopa mnogo previdneje naprej, nego med strupenimi plazilci. Kar se njegov pogled ustavi na gostem grmu iz kate-rega potegne 2 m dolgo kačo. Kača ovije

njegovo roko. Priti je moral čuvaj, da je osvobodil asistenta. Ko sta položila kačo v travo, se je vrgla sridito na kober, ki je sploh nismo videli. Zagrizla se ji je v vrat in jo skušala raztrgati. Se-le, ko je začutila železno čuvajevo ost, je izpustila kober.

Pokazali so nam drugo veliko črno kačo, ki požira strupene kače. Zdi se simpatična. Mlado socurri, dolgo že 2,50 m in težko dober cent, nam pokaže asistent s posebnim očetočkim ponosom. Baš je požrla prvega odojka, pravi asistent. Da bi ga razjezil, pripovedujem o sloveči veliki socurri v Rio, ki požre dva prašička in je osumljena, da je bila prvotno v pragozdu tudi ljudjožrka.

Potem gremo v laboratorij. V stekleni omari leži kača, v kletki kraj nje pa psiček, ki se nič ne ve o seru. Odpre se vrata, kača med obema kletkami. Psiček skoči veselo čez kačo, ki ga pa piči v uho. Psiček začudeno obstane, strese se in zalaja. Kar se počene z vsemi štirimi kvišku, se v skoku obrne in pade na hrbet. V silnih krikih se začne zvijati. Njegove lepe rjave oči so polne groze, pod diako vidimo tenka rebra in prestrašeno srce, boreče se s smrtjo.

Zelo zanimivo, pripomi Američanka iz naše družbe in meni je samo žal, da kača ni pičila še nje. Toda že zopet poseže čuvaj s kavljem v kletko, potegne iz nje psička in položi njegovo trepetajoče telo na mizo. Potem pride asistent z brizgaliko in da psi injekcijo v goltanec. Čez nekaj minut se psiček počasi obrne na noge in pomaga z repkom. Rešen je, ne da bi vedel, kako in zakaj.

Če bi zdaj kača pičila psa, bi to ne imelo nobenega učinka, ker nima več strupa, pripomi asistent, pripravljen na nov poskus. Toda mi ga odklonimo. Pes živi in zdaj nas zanima prav tako malo kakor zločinec, ki je bil na morišču pomiloščen. Pred vhomom v zavod se je ustavil zelen vozček z megi. Voznik podaja delavcem okrogle škatle, podobne škatlam za klobuke. Toda v njih so same kače. Ljudje iz vse Brazilije jih pošiljajo v Butantan in dobivajo za nje serum, ki si ga vbrizgavajo, če jih je pičila strupena kača. Potem ujamajo kačo, ki jih je pičila in jo pošljejo v Butantan. Za nagrado dobe serum. Temu pravijo v Braziliji krog gospodarskih stikov.

Kratkovidni so najboljši

Pariški advokat, strokovnjak za ločitve zakonov, je nedavno izjavil, da so najboljši zakonski možje kratkovidni možiki. Še bolj so pa nemara slepi. Kratkovidni prezro vse napake v gospodinjstvu, oni ne vidijo, da so nogavice raztrgane, ne vidijo prahu na pohištvi, so pa tudi dovolj nerodni in ker se tega zavedajo, so tem bolj galantni in prijazni s svojimi ženami. Kratkovidni možje tudi ne vidijo lepote in mlakavosti drugih ženi; zato se njihovim ženam ni treba bati, da bi se jim izneverili. Če so v družbi temperamentne lepoticke, pa lahko žena vzame možu očala, češ, da se mu bodo oči odpočile in potem vidi namestu lepoticke strašila. Zato je imel pariški advokat tako malo opraviti z zakonskimi ženskami kratkovidnih mož.

Druga izkušnja pariškega advokata se nanaša na trgovce. Kolikokrat v tednu sme biti trgovci slabe volje? Žena nekega trgovca je namreč zahtevala ločitve zakona, češ, da je mož dva dni v tednu siten do neznanosti. Advokat je zagovarjal pred sodiščem moža, češ, da so zdaj časi tako težki, da tudi trgovci ne morejo biti vedno dobre volje. Trgovec ima pravico biti v tednu vsaj tri dni siten, zlasti pa takrat, ko piše davčne prijave. Sodišče je to upoštevalo in je ženo tožbo zavrnilo.

VELIK OPTIMIST

Plešast gospod: Dajte mi tako tekočino, da mi bodo zopet zrastle lasje.
Prodajalec: Malo ali veliko steklenico?
— Zadoščevala bo mala, ker nimam rad dolgih las.

SELE JUTRI

Stražnik pijancu, ki se maje po ulici. Kako se pišete?
Pijanec: Karel, vedno Karel.
— A dalje?
— Dalje, dalje? Priti boste morali jutri, gospod stražnik, danes se ne poznam.

Paul Hilsó:

Molčeči maščevalec

Roman

— Odkrito rečeno, sovražim vse taklele komedije, toda človek je včasih prisiljen igrati jih. No, zdaj pa pojdiva...

In odvedla je gosta v dvorano. Bil je Dick sta pozdravljala svoje znanec in prijatelje.

Kar je Dick tako pospešil korake, da se je lady Bryenova začudila. Oči so mu začarele in na obrazu mu je zaigral radosten smehljaj.

Ustavili so se pred mladim dekletom in Morran je nehote dal prijatelju prav. Bila je res izredno dražestna. Imela je velike nasmejane oči in razkošne rdeče dekliske ustne, mikaven obraz, obrobjen s kostanjevimi lasmi. Tako je bilo dekle, ki jo je Holburn ves zamaknjen gledal.

Podala je roko Dicku, rekoč: Dober večer, gospod Holburn.

— Gospodična Violet!

To je bilo vse, kar je spravil iz sebe, toda dekle je bilo očividno zadovoljno, kajti polkon, ki se je dal razbrati iz njegovih oči, se ni dal izraziti z navadnimi, znanimi besedami.

17

Prijazno nasmejana je lady Bryenova nekaj časa gledala mlade ljudi, potem je pa vprašala:

— Ali se vam ne zdi, gospodična Sallineyeva, da bi vam morala predstaviti gospoda Holburna? Nežna rdečica je za hip zalila obraz lepega dekleta, potem je pa odgovorila z enako lokavim glasom:

— Hvala, gospoda Holburna poznam zelo dobro.

— Da, poznamo se že tri tedne, — se je oglašil Dick navdušen.

— Glej no, glej, tako dolgo že, — se je zasmejala stara dama. — Toda mojega nečaka, advokata Morrana, najbrž še ne poznate. Bili Morran — Gospodična Sallineyeva.

Morran je prisrčno stisnil mehko ročico, potem ga je pa stara dama previdno potegnila za rokav in nadaljevala smeje:

— Misliti, Bili, da mlada lahko odideva. Gospodična Sallineyeva in gospod Holburn nama tega gotovo ne bosta zamerila.

— Seveda ne! — Seveda ne! — Ah, gospodična Violet...

To so bile zadnje besede, ki sta jih stisnili Bili in lady Bryenova iz njihovega razgovora. Lady Bryenova je prišla svojega nečaka pod roko in odšla z njim skozzi dvorano v kabinet.

Priletel gospod, polbrat lady Bryenove, in mlada dama sta sedela tam zatopljena v pogovor. Ko sta vstopila lady Bryenova in Morran, je gospod hitro vstal. Morran je stopil k njima, dama se je

obrnila — in oba sta obstala silno presenečena.

Bila je Ona.

Rdečica je zalila deklidin obraz. Bil je bil tako presenečen, da je malo manjkalo, da ni kriknil. Toda trenutek mu je zadostoval, da se je obvladal in mirno, kakor da ima pred seboj tujo damo, je prijel dekleta za roko, se sklonil in ji jo poljubil.

Sele potem sta se spogledala. Njune oči so se srečale in zdelo se mu je, da je začarej v njenih očeh žarek hvalečnosti. Potem je ponovil njeno ime, ki ga je bila izgovorila lady Bryenova kakor bi si ga hotel dobro vtisniti v spomin.

— Gospodična Daisy Sallineyeva.

— Najstarejša hči našega draga zunanega ministra, — je slišal glas svoje tete kakor iz velike daljave, sestra dražestnega dekleta, ki si jo previkar pozdravil in ki jo dobro pozna Holburn.

Bili se je bil ta čas že povsem obvladal.

— Ah, tako — zelo me veseli, da sem se seznanil z vami.

Daisy Sallineyeva se je prijazno nasmehnila in sklonila glavo.

— Tudi mene veseli.

Iz sosedne sobe se je slišala mehka godba. Lady Bryenova je zopet stopila k vratom.

— Oprostite, prosim, pozdraviti moram še druge goste. Bili, poskrbi, da se gospodična Daisy ne bo dolgočasila.

— Z veseljem, teta!

Morran se je nasmehnil in pokimal odhajajoči teti, njen polbrat, ki je zelo nerad zapuščal svojo drago čašo več kakor za deset minut, je bil pa že davno prekorajil ta čas in hitel je za njo, da bi nadoknadil zamujeno.

Tako sta ostala Bili Morran in Daisy sama.

Nekaj časa je bilo v sobi vse tiho, dekle in mladenič sta se molče gledala. Čudna pot usode je hotela, da sta se tako nepričakovano zopet srečala. Bili je bil ves očaran. Slednjic je zbral vse svoje sile in izpregovoril:

— Izvolite sedeti, gospodična Sallineyeva.

— Hvala!

Zopet je lahno sklonila glavo in sedla. Bili se je počasi obrnil k nji.

— Zelo me veseli, da vas zopet vidim — bolj kakor morda mislite.

Odkimala je z glavo, on je pa nadaljeval:

— Ko sva se snoči ločila, nisem pričakoval, da se mi bo želja tako hitro izpolnila.

Po teh besedah je nekaj časa molčal in jo gledal.

— Veseli me, da sem končno zvedel, kdo ste. Zdrznila se je in ga proseče pogledala.

— Saj sem vas prosila, da bi pozabili...

— Jaz sem vas pa svaril, da to ne gre, — je dejal s strastno vneto, potem je pa nadaljeval mirno:

— Zdaj, ko sem zvedel, kdo ste, se seveda še bolj zanimam za vašo zagonetko.

Sedel je k nji.